



Sprawozdanie z działalności

**Miejsko-Gminnego
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Więcborku
w 2015 r.**

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	5
2.	Realizacja zadań z zakresu pomocy i integracji społecznej	6
2.1.	<i>Świadczeniobiorcy i członkowie ich gospodarstw domowych</i>	6
2.2.	<i>Wybrane świadczenia pomocy społecznej</i>	10
2.3.	<i>Pomoc żywnościowa, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, Podprogram 2014</i>	14
2.4.	<i>Pracownicy socjalni – ich rola i zadania</i>	14
3.	Działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną	17
3.1.	<i>Klub Seniora</i>	17
3.2.	<i>Piknik Przyjaźni 2015</i>	20
3.3.	<i>Klub Integracji Społecznej, edycja 2015</i>	20
4.	Prace Społecznie Użyteczne	21
5.	Mieszkalnictwo wspierane - Mieszkania Chronione	23
6.	Ośrodki wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	23
6.1.	<i>Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku</i>	23
6.2.	<i>Klub Samopomocy DOMEK w Więcborku</i>	24
7.	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015	25
7.1.	<i>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	26
8.	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016	27
8.1.	<i>Zespół Interdyscyplinarny</i>	29
8.2.	<i>Punkt Interwencji Kryzysowej</i>	30
9.	Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017.....	30
9.1.	<i>System wsparcia rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi</i>	30
9.2.	<i>Świetlica Środowiskowa UŚMIECH</i>	32
10.	Świadczenia rodzinne, zasiłek dla opiekunów, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych	34
11.	Karta Dużej Rodziny	36
12.	Organizacja pracy i kadra	37
12.1.	<i>Organizacja pracy</i>	37
12.2.	<i>Zasoby kadrowe</i>	39
12.3.	<i>Podwyższanie kwalifikacji kadry pomocy społecznej</i>	40
12.4.	<i>Budżet MGOPS</i>	41
12.5.	<i>Postępowania w ramach ustawy PZP</i>	42
12.6.	<i>Skargi i wnioski</i>	43
12.7.	<i>Kontrole</i>	43
13.	Potrzeby i plany w zakresie świadczenia pomocy na rzecz mieszkańców gminy na rok 2016	43
13.1.	<i>Potrzeby na rok 2016</i>	43
13.2.	<i>Plany na rok 2016</i>	45
14.	Załączniki	46
14.1.	<i>Wykonanie budżetu MGOPS w Więcborku w roku 2015</i>	47

Spis tabel

Tabela 1, Kryteria dochodowe i wysokości niektórych świadczeń	6
Tabela 2, Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ups, w okresie 2014-2015	6
Tabela 3, Poziom korzystania z pomocy społecznej w zależności od poziomu życia ludności w 2014 r.	7
Tabela 4, Powody przyznania pomocy w ramach ups w okresie 2013 - 2015	7
Tabela 5, Typy rodzin objętych pomocą, w ramach ups w 2014-2015 r.....	8
Tabela 6, Świadczenia udzielane w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2015 r.....	10
Tabela 7, Analiza średnio miesięcznych kosztów utrzymania w dps, w których zamieszkali mieszkańcy gminy Więcbork.....	13
Tabela 8, Analiza kosztów partycypacji gminy w kosztach pobytu osób zamieszkujących w dps, w latach 2012 – 2015	13
Tabela 9, Najważniejsze i najczęściej występujące formy pracy socjalnej zrealizowanej w 2015 roku	15
Tabela 10, Najważniejsze działania administracyjne związane z udzielaniem mieszkańcom gminy pomocy w zakresie ups, podjęte w 2015 r.....	16
Tabela 11, Miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych i ich rodzaj.....	22
Tabela 12, Wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy w 2015 r.	34
Tabela 13, Wydatki na zasiłek dla opiekuna oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna w 2015r.	35
Tabela 14, Wydatki na Rządowe Programy w sprawie świadczeń pielęgnacyjnych w 2015 r.....	36
Tabela 15, Dynamika wzrostu wydatków MGOPS w latach 2014 – 2015.....	41
Tabela 16, Źródła finansowania zadań realizowanych przez MGOPS w 2015 roku.....	42

Spis wykresów

Wykres 1, Główne źródło dochodu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku	9
Wykres 2, Pracownicy MGOPS, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne, wg stanu na dzień 31.12.2015 r.....	40
Wykres 3, Wykształcenie pracowników MGOPS, wg stanu na dzień 31.12.2015 r.	40

1. WPROWADZENIE

MGOPS w Więcborku jest instytucją odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na poziomie gminy. Jest głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przedstawiamy sprawozdanie ukazujące działania realizowane w 2015 roku. Za nami kolejny okres dynamicznych zmian w obszarze pomocy i integracji społecznej. Trwały w tym okresie prace nad zmianami w ustawie o pomocy społecznej, z tym związanymi ze standaryzacją usług (w zakresie bezdomności). Modyfikacji uległo także wiele innych aktów prawnych, rzutujących na funkcjonowanie ośrodka i sytuację osób objętych jego wsparciem (np. ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podwyższono kryteria uprawniające do pobierania świadczeń pomocy społecznej).

Ośrodek skutecznie i konsekwentnie rozbudowywał współpracę z podmiotami, partnerami – zarówno wśród instytucji jak i organizacji, przekładającą się m.in. na realizację wspólnych przedsięwzięć w oparciu o formułę partnerstwa (w szczególności umocniono współpracę z Sołtysami i Kołami Gospodyń Wiejskich).

Wychodząc naprzeciw zidentyfikowanym potrzebom sfinalizowane zostały prace nad monitoringiem wdrażania za 2014 rok założeń **STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY WIĘCBORK NA LATA 2014 – 2021**. Pracownicy Ośrodka zaangażowani byli również w proces tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym, planistycznym (m.in. *Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Sępoleńskiego, Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenia NASZA KRAJNA w Sępólnie Kraj. oraz Powiatowego Programu Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Sępoleńskim na lata 2016-2021*).

Na skuteczność realizowanych przez Ośrodek zadań rzutowały działania nakierowane na podnoszenie profesjonalizmu pracowników Ośrodka (w tym m.in. poprzez szkolenia, doskonalenie w formie studiów, kursów). Duże znaczenie miały także działania ułatwiające dostęp do oferty wsparcia MGOPS mieszkańcom Więcborka oraz zwiększające szybkość załatwiania spraw (m.in. modernizacja sieci teleinformatycznej, założenie monitoringu, przeprowadzone remonty, ograniczenie barier architektonicznych w siedzibie OPS, opracowanie kart usług, ulepszanie strony internetowej).

Oddając w Państwa ręce niniejsze sprawozdanie, zapewniamy iż pracownicy MGOPS w Więcborku przywiązują dużą uwagę do pracy ukierunkowanej na rozwój skutecznego i spójnego systemu pomocy i wsparcia na rzecz mieszkańców naszej gminy.

Nadmieniamy, iż realizowane przez tut. ośrodek dwa zadania, tzn. działania na rzecz seniorów w Klubie Seniora oraz połączony system wsparcia na rzecz osób zaburzonych psychicznie w ŚDS wraz z Klubem Samopomocy zostały docenione i wpisane przez ROPS w Toruniu na listę **DOBRYCH PRAKTYK promujących gminę Więcbork w regionie.**

Zachęcamy do zapoznawania się z poniższym sprawozdaniem, deklarując wszechstronną współpracę w przypadku pojawienia się pytań lub wątpliwości.

Dyrekcja i Pracownicy
MGOPS w Więcborku

2. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

2.1. ŚWIADCZENIOBIORCY I CZŁONKOWIE ICH GOSPODARSTW DOMOWYCH

MGOPS w Więcborku realizując zadania dookreślone w ustawie o pomocy społecznej (dalej: ups) wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmuje również działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Udzielany rodzaj, forma i rozmiar świadczenia są odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby korzystających z pomocy są uwzględniane **w miarę możliwości ośrodka**.

Nadmienia się, iż prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają **kryteriów dochodowych** ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej obowiązujących w nowych wysokościach od 1 października 2015 r..

Tabela 1, Kryteria dochodowe i wysokości niektórych świadczeń

L.p	Wyszczególnienie	Kwoty obowiązujące (w zł):		Wysokość wzrostu (w zł)
		do 30.09.2015 r.	od 1.10.2015 r.	
1.	w przypadku osoby samotnie gospodarującej	542	634	92
2.	w przypadku osób w rodzinie	456	514	105
3.	najniższa wysokość zasiłku okresowego	20	20	0
4.	najniższa wysokość zasiłku stałego	30	30	0
5.	najwyższa wysokość zasiłku stałego	529	604	75
6.	kwota dochodu z 1 ha przeliczeniowego	250	288	38

Źródło: analiza własna.

Liczba środowisk objętych świadczeniami pomocy społecznej (*pieniężnymi i niepieniężnymi, z wyłączeniem pracy socjalnej*) na terenie gminy Więcbork **w 2015 roku liczyła 511 rodzin, skupiających 1 380 osób**. W stosunku do roku 2014 nastąpił niewielki **spadek** zarówno liczby rodzin objętych pomocą (2014: o 36 rodziny, 2013: o 62 rodziny) jak i liczby osób w nich funkcjonujących (2014: o 176, 2013: o 193), wskaźnik stanowi ok. 12 % mieszkańców gminy (2014: ok.13%).

Tabela 2, Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ups, w okresie 2014-2015

	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia		Liczba rodzin		Liczba osób w tych rodzinach		% mieszkańców gminy korzystają. z pomocy	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	-	-	620	592	1 721	1 569	12,79	11,85
Liczba osób/rodzin objętych pomocą - ogółem	831	797	547	511	1 556	1 380	11,58	10,42
w tym świadczenia pieniężne	508	391	472	368	1 397	1 031	-	-
w tym świadczenia niepieniężne	417	483	278	315	841	921	-	-
Świad. przyznane w ramach zad. zlec. gminie	7	20	7	17	29	59	-	-
Świad. przyznane w ramach zad. włas. gminy	829	785	546	505	1 553	1 359	-	-

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań za 2014 i 2015 r.

Jak wynika z powyższych danych liczba rodzin korzystających z pomocy **maleje, jednak skala problemów i ich złożoność jest coraz bardziej niepokojąca**. Klientami pomocy społecznej pozostają najslabsi, obarczeni wieloma deficytami i ograniczeniami. Uzyskanie zmiany w tych środowiskach wymaga wzmoczonego wysiłku i zaangażowania pracowników. Tak więc mniejsza liczba klientów nie oznacza mniej pracy dla pracownika socjalnego. Nadmienia się, iż **80% rodzin korzysta ze świadczeń ponad 3 lata**.

Zwiększenie w 2012 r. oraz w 2015 r. poziomu kryterium dochodowego stanowiącego podstawę przyznania świadczeń pomocy społecznej spowolniło opisywaną tendencję jednak nie zatrzymało tego procesu.

Tabela 3, Poziom korzystania z pomocy społecznej w zależności od poziomu życia ludności w 2014 r.

		POZIOM ŻYCIA LUDNOŚCI			
		NAJNIŻSZY	NISKI	WYSOKI	NAJWYŻSZY
UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓLEM	NAJWYŻSZY	warmińsko – mazurskie			
	WYSOKI	podkarpackie	lubelskie, podlaskie KUJAWSKO-POMORSKIE	świętokrzyskie	
	NISKI		pomorskie, lubuskie zachodnio-pomorskie		tódzkie
	NAJNIŻSZY		opolskie	dolnośląskie małopolskie	mazowieckie śląskie, wielkopolskie

Źródło: dane Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej MPiPS oraz GUS.

Podstawą podjęcia przez pracownika socjalnego współpracy z klientem pomocy społecznej jest przeprowadzenie **RODZINNEGO WYWIADU ŚRODOWISKOWEGO**, narzędzia generującego wiedzę nt. przyczyn i przebiegu trudnych sytuacji osób lub rodzin. Powody (przyczyny) przyznawania świadczeń często występują łącznie, wobec tego nie sumują się, np. bezrobocie generuje ubóstwo, co przyczynia się do alkoholizmu czy przemocy w rodzinie.

Tabela 4, Powody przyznania pomocy w ramach ups w okresie 2013 - 2015

Powód trudnej sytuacji życiowej		2013		2014		2015		Wahania 15 r. w stos. do 14 r.
		Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	
Liczba rodzin - ogółem		669	100	620	100	592	100	- 28
Praca socjalna		669	100	620	100	592	100	- 28
Ubóstwo		372	55,60	343	55,53	297	50,17	- 46
GRUPY PROBLEMÓW								
BRAK PRACY	Bezrobocie	360	53,81	317	51,13	277	46,79	- 40
ZDROWOTNE	Niepełnosprawność	308	46,04	291	46,94	286	48,31	- 5
	Długotr. lub ciężka choroba	399	59,64	362	58,39	361	60,98	- 1
RODZINNE	Sieroctwo	0	0	0	0	0	-	-
	Potrzeba och.macierzyńs.	50	7,47	54	8,71	36	6,08	- 18
	w tym: <i>wielodzietności</i>	18	2,69	23	3,71	11	30,56	- 12
	Bezradność w sprawach opiekuń.-wychowa.	134	20,03	126	20,32	119	20,10	- 7
	w tym: <i>Rodziny niepełne</i>	67	10,01	61	9,84	58	48,74	- 3
	<i>Rodziny wielodzietne</i>	35	5,23	48	7,74	53	44,54	+ 5
	Przemoc w rodzinie	45	6,73	23	3,71	20	3,43	- 3
SPOŁECZNE	Bezdomność	3	0,45	4	0,65	3	0,51	- 1
	Alkoholizm	122	18,24	98	15,81	95	16,05	- 3
	Narkomania	0	0	0	0	0	0	-
	Trudn. w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	7	1,04	4	0,65	1	0,17	- 3
POZOSTAŁE	Zdarzenie losowe	1	0,15	1	0,16	6	1,01	+ 5
	Sytuacja kryzysowa	2	0,30	4	0,65	4	0,68	0

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2013– 2015 r.

W roku 2015 nadal dominującym czynnikiem przyznawania świadczeń pomocy społecznej, podobnie jak w latach poprzednich są **przyczyny zdrowotne**. **Długotrwałą chorobę** zdiagnozowano u 60,98% rodzin oraz w dużej mierze powiązana z długotrwałą chorobą **niepełnosprawność** (48,31), oba problemy w zetknięciu z ubóstwem (50,17%) zmuszają do podejmowania trudnych wyborów pomiędzy leczeniem, a koniecznością zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

W większości gospodarstw o dochodach poniżej kryterium dochodowego, powodem a zarazem przyczyną ubóstwa jest **bezrobocie**, występujące aż w 46,79% przypadkach ogółu gospodarstw domowych wymagających pomocy. Wg danych PUP Sępólno Kr. stopa bezrobocia na I.2014 na terenie powiatu sępoleńskiego **wynosiła 25,60%**, natomiast na XII.2015 spadła do **19,80 punktu procentowego**.

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, dotyka również znacznego odsetka badanej populacji (20,10%), problem zauważalny jest u prawie połowy rodzin z dziećmi (48,74%). Ważnym elementem pracy na rzecz tej grupy jest możliwość obejmowania rodzin dodatkową usługą jaką było wsparcie „asystenta rodziny”. Niepokojącym zjawiskiem jest znaczny odsetek rodzin (16,05%), gdzie przyczyną kryzysu jest problem **uzależnienia od alkoholu**, 42% tych rodzin, to osoby samotne, z czego 80% to mężczyźni.

Na uwagę szczególną zasługują środowiska uwikłane w **przemoc w rodzinie** (problem ten zdiagnozowano u 20 rodzin korzystających ze świadczeń ups). Pomoc w takiej sytuacji udzielana jest w trybie „*interwencji kryzysowej*”. Problem przemocy w rodzinie nagłaśniany publicznie, nie posiada przyzwolenia społecznego i przestaje być tematem tabu można odnotować za zjawisko pozytywne. Rodziny przekraczają barierę strachu i wstydu przed ujawnieniem przemocy domowej. Od czasu gdy zadanie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostało powierzone samorządom, krąg osób zobligowanych do pomocy w tej sferze znacznie się poszerzył. Sprawcy przemocy mają dużo mniejszą możliwość pozostawania bezkarnymi, a ofiary dużo większą szansę na pomoc w przerwaniu aktów przemocy.

Tabela 5, Typy rodzin objętych pomocą, w ramach ups w 2014-2015 r.

Wyszczególnienie	2014		2015		Liczba osób, w tych rodzinach (w tym % ogółu)	
	Liczba rodzin				2015	
	Ogółem	% ogółu	Ogółem	% ogółu	Ogółem	% ogółu
RODZINY OGÓŁEM, w tym:	620	100	592	100	1 569	100
osoby samotne	211	34,03	215	36,32	215	13,70
rodziny z dziećmi	266	42,90	235	39,70	1 016	64,75
w tym: rodziny niepełne	77	28,95	75	31,91	253	24,90
emeryci i renciści	174	28,06	167	28,21	335	21,35
w tym: osoby samotne	80	45,97	87	52,10	87	25,97

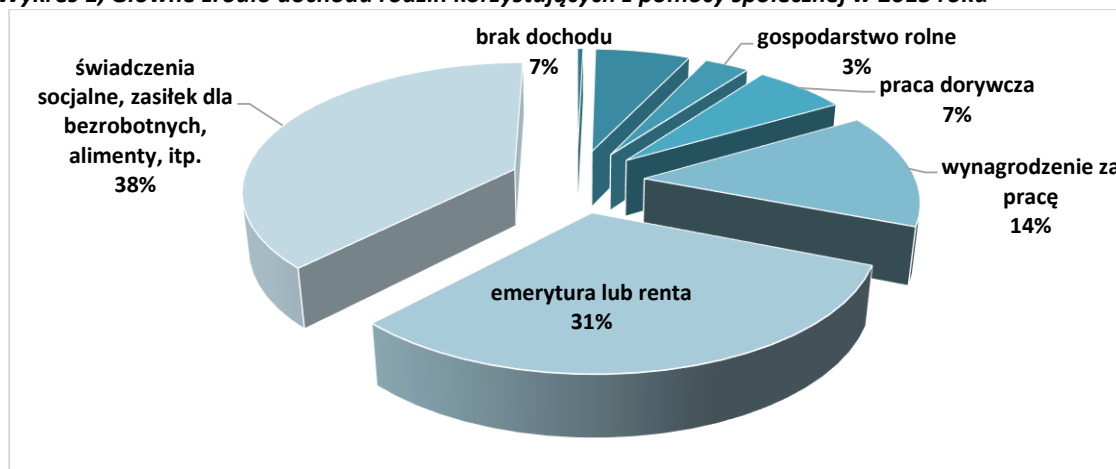
Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPIPS-03 za 2014-2015 r.

Jak wynika z powyższej tabeli wśród 592 rodzin korzystających z różnorodnych świadczeń pomocy społecznej (w tym również korzystających tylko z pracy socjalnej) aż **36,32% osób prowadzi samodzielne gospodarstwa domowe**. Gospodarstwa domowe jednoosobowe ze względu na swą specyfikę (40,47% to osoby starsze samotnie gospodarujące) korzystają z pomocy społecznej częściej niż wieloosobowe. **Rodziny emerytów i rencistów stanowią aż 28,21% ogółu rodzin** korzystających z pomocy, w tej grupie dużą grupę stanowią **gospodarstwa jednoosobowe** (2015: 51,01% ogółu rodzin; 2014: 45,97%). Wśród rodzin objętych pomocą społeczną niezmiennie od wielu lat dominują **rodziny z dziećmi**. W 2015 r. grupa ta stanowiła 39,70%. W ramach tej populacji najwięcej było **rodzin z jednym lub dwojgiem dzieci**. **Rodziny niepełne stanowią aż 31,91% ogółu rodzin z dziećmi**.

Grupą najbardziej narażoną na potrzebę korzystania z pomocy społecznej, na terenie gminy jest grupa **osób w wieku produkcyjnym**, tj. 54% ogółu korzystających, natomiast 36% ogółu osób jest **w wieku**

przedprodukcyjnym, najmniejszą grupę osób stanowią osoby **w wieku poprodukcyjnym**, tj. 10% (2014: 8,7%), jednak zauważalna jest ciągły wzrost liczby osób w tej grupie powiązany ze skutkiem starzenia się społeczeństwa.

Wykres 1, Główne źródło dochodu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych w POMOST STD w 2015 r.

Analizując główne źródła utrzymania rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 roku, uwidacznia się niewielka aktywności zawodowa beneficjentów. Wśród 511 rodzin korzystających z pomocy, **tylko dla 14% wynagrodzenie stanowi główne źródło dochodu**. Największą grupę rodzin, gdyż aż **38% ogółu stanowią rodziny, w których głównym źródłem utrzymania stanowią różnorodne świadczenia socjalne** (np. świadczenia rodzinne, świadczenia opiekuńcze, fundusz alimentacyjny, stypendia za odbywanie stażu, zasiłki dla bezrobotnych, dodatki mieszkaniowe, alimenty). Drugą grupę co do wielkości (**31%**) stanowią rodziny gdzie podstawowym źródłem utrzymania są renty lub emerytury, czyli również świadczenia wypłacane z systemu zabezpieczenia społecznego, natomiast **7% rodzin nie posiada w ogóle własnego dochodu** (utrzymują się **tylko i wyłącznie** z pomocy finansowej tut. ośrodka).

Pomimo, iż system jest swoistym zabezpieczeniem państwa przed ubóstwem obywateli, niejednokrotnie prowadzi do **ograniczenia aktywności zawodowej osób zdolnych do podjęcia pracy zawodowej we własnym zakresie**. Bardzo ważną kwestią mającą wpływ na podniesienie jakości życia rodzin jest umożliwienie rodzinom /osobom aktywizacji zawodowej i społecznej.

Rodziny/osoby narażone na potrzebę korzystania z pomocy społecznej cechuje:

- **bezrobocie, bierność zawodowa**, której przyczyną może być m.in.: niski poziom wykształcenia (bariera podjęcia pracy lub przyczyna wykonywania pracy nisko płatnej) oraz niepełnosprawność, długotrwała choroba (ograniczająca aktywność zawodową),
- **niski dochód własny lub jego brak** jako konsekwencja bezrobocia lub bierności zawodowej,
- **wielodzietność**, wraz ze wzrostem liczby dzieci w gospodarstwach domowych zwiększa się potrzeba korzystania z pomocy społecznej,
- **wychowywanie dzieci/dziecka przez jedno z rodziców** (rodziny niepełne).

2.2. WYBRANE ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

W myśl ustawy o pomocy społecznej podstawowym warunkiem przyznania pomocy jest zaistnienie dwóch problemów określonych w ustawie o pomocy społecznej. Pierwszym jest kryterium dochodowe (popularnie zwane progiem wejścia do systemu pomocy społecznej); drugim zaś jest wystąpienie w odniesieniu do osoby lub rodziny jednego z ryzyk socjalnych, wymienionych w ustawie o pomocy społecznej. Oba kryteria muszą być spełnione jednocześnie.

Niezależnie od kryteriów dochodowych, w systemie pomocy społecznej są zarejestrowane osoby objęte świadczeniami częściowo lub całkowicie odpłatnymi. Do tego typu świadczeń należą np. *usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania, posiłki, pobyt w dps, ośrodkach wsparcia*.

System pomocy społecznej przewiduje dwa rodzaje świadczeń: **pieniężne i niepieniężne**. Wśród pierwszych popularnie wymienia się trzy świadczenia zasiłkowe – **zasiłek stały, zasiłek okresowy oraz celowy**. Świadczenia niepieniężne są na ogół utożsamiane z **usługami** oraz **świadczeniami o charakterze rzeczowym czy instytucjonalnym**. Nadal dominują świadczenia pieniężne, jednak relacje i tendencje w poszczególnych formach świadczeń są zróżnicowane.

Tabela 6. Świadczenia udzielane w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2015 r.

Lp	Formy pomocy	2015			Kwota świadczeń w zł w 2014	Dynamika wzrost/spadek w stosunku do 2014 roku
		Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł		
1	2	3	4	5	6	7
ŚWIADCZENIA FINANSOWE						
1	ZASIŁKI OKRESOWE	209	1 456	512 102	613 650	-17%
2	ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE ogółem, w tym:	468	x	249 672	340 350	-27%
2a	<i>Zasiłek celowy</i>	350	x	52 900	62 506	-15%
2b	<i>Zasiłki celowe w ramach programu państwa w zakresie żywienia</i>	277	x	176 000	225 121	-22%
2c	<i>Specjalny zasiłek celowy</i>	66	x	20 772	52 723	-61%
3	ZASIŁKI STAŁE	75	671	256 499	270 692	-5%
ŚWIADCZENIA NIEFINANSOWE						
1	USŁUGI OPIEKUŃCZE świadczone w miejscu zamieszkania	70	22 582	618 738	589 404	+5%
2	ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS	17	173	389 236	338 388	+15%
3	POSIŁEK ogółem, w tym:	402	66 332	313 901	244 626	+28%
3a	<i>dla dzieci</i>	272	37 373	168 324	147 363	+14%
3b	<i>świadczenie rzeczowe w postaci posiłku</i>	81	15 229	71 696	50 892	+41%
4	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	20	782	39 946	19 954	+97%
5	SKŁADKI ZDROWOTNE, opłacane za osoby otrzymujące zasiłek stały, niepodlegające ubezpieczeniu z innego tytułu	50	416	16 546	17 841	-7%
6	SPRAWIENIE POGRZEBU	0	0	0	2 789	0
7	SCHRONIENIE	2	56	1 289	750	+72%
8	POBYT W MIESZKANIU CHRONIONYM	2	x	8 080	9 650	-16%

Źródło: analiza własna na podstawie wykonania księgowego sprawozdań własnych za 2014 r. (dane z kolumny 3 i 4 podano na podstawie meldunku MPiPS-03 za 2015; dane z kolumny 5 -7 wykazano na podstawie wykonania księgowego).

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż **ZASIŁEK OKRESOWY** nadal jest świadczeniem finansowym o największym rozmiarze pod względem wielkości środków finansowych przekazywanych na realizację (**2015: 512 102 zł**) i pozostaje ważnym instrumentem finansowego wsparcia rodzin zamieszkujących gminę (pomimo spadku o 16% wielkości środków finansowych przekazanych na ten cel w stosunku do 2014 r.). Korzystało z niego **209 osób (2014: 246 osób)**, żyjących w 202 rodzinach (40% ogółu rodzin). Świadczenie to w zdecydowanej większości przypadków było przyznawane z tytułu **bezrobocia** (94% ogółu rodzin), pozostałe 6% to niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Drugą co do rozmiaru pomocy w roku 2015 był **ZASIŁEK CELOWY**. Zasiłek celowy, przeznaczony był głównie na dofinansowanie do zakupu opału; bieżącej opłaty czynszu, energii, gazu, wody; zakupu środków czystości; dofinansowania do kosztu zakup leków czy kosztów leczenia. Omawianą pomoc otrzymało **149 osób** (podmiotów decyzji), na łączną kwotę **52 900 zł**. Na specjalne zasiłki celowe wydatkowano łącznie kwotę **20 772 zł**, w stosunku do 63 osób.

W roku 2015 **ZASIŁEK CELOWY** przyznawano również na zakup żywności, w ramach wieloletniego **PROGRAMU POMOC PAŃSTWA W ZAKRESIE DOŻYWIANIA**. Wydatki na ten cel (176 000 zł) stanowią 70% całości kosztów zasiłków celowych. Program, oprócz wypłaty zasiłków celowych na zakup posiłku lub żywności w celu jego przygotowania, przewidywał również realizację pomocy w formie **POSIŁKÓW**.

łącznie Programem ogółem objętych zostało **975 osób**, z czego:

- **859 osób** (269 rodzin) skorzystało ze świadczenia pieniężnego w postaci **zasiłku celowego** na zakup żywności, na łączną kwotę **176 000 zł**;
- **341 osób** (194 rodzin) skorzystały z **posiłku**, na łączną kwotę **235 125 zł**.

Dożywianie, w ramach Programu jest zadaniem własnym gminy, jednak gminy otrzymują dotację celową z budżetu państwa stanowiącą jedynie wsparcie samorządów w jego realizacji (max do 60% kosztów realizacji zadania). Nadmienia się, iż wojewoda może wyrazić zgodę na obniżenie wkładu procentowego środków własnych gminy, przeznaczonych na przedmiotowy program, z tym, że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji programu.

łączne koszty realizacji zadania wyniosły **411 125 zł**, z czego 108 600 zł stanowią środki z budżetu gminy (≈26%) natomiast 302 525 zł – środki z budżet państwa (≈74%).

Dodatkowo, w ramach świadczenia rzeczowego **81 osób** (2014: 69 osób) skorzystało z **POSIŁKÓW**, finansowanych bezpośrednio ze środków własnych gminy Więcbork (*poza omawianym programem*). Były to osoby nie spełniające kryterium ustawowego obowiązującego w ramach programu (ponad 100% obowiązującego kryterium), w omawianej grupie znaleźli się przede wszystkim uczestnicy terapii ŚDS, osoby starsze, niepełnosprawne. Łączny koszt realizacji świadczenia wyniósł **71 696 zł (2014: 50 892 zł)**. W związku ze znacznie zwiększonymi wydatkami na pokrycie świadczeń rzeczowych w postaci posiłku (w 2013 r. nie realizowano takiej formy wsparcia) gmina wystąpiła z wnioskiem do Wojewody o obniżenie wkładu własnego do realizacji Programu Państwa w zakresie dożywiania. Powstałe w ten sposób środki przeznaczone zostały na sfinansowanie świadczenia rzeczowego w postaci posiłku.

Wśród świadczeń pieniężnych udzielanych mieszkańcom gminy znajduje się również **ZASIŁEK STAŁY**, wspierający osoby niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, pozostające w ubóstwie. Omawianą pomoc otrzymało **75 osób** (2014: 77 osób) na łączną kwotę **256 499 zł** (spadek o 5% w stosunku do 2014 r.).

Najbardziej kosztowym wsparciem usługowym kierowanym w miejscu zamieszkania do osób wymagających pomocy osób drugich jest **USŁUGA OPIEKUŃCZA ŚWIADCZONA W MIEJSCU ZAMIESZKANIA**. Usługi realizowane są bezpośrednio przez ośrodek, który zatrudniał w tym celu **15 opiekunek**.

W 2015 r. usługami objęto **70 osób** (2014: również 70 osób), z czego:

- **81%** ogółu osób to osoby prowadzące 1-osobowe gospodarstwo domowe;
- **79%** ogółu osób jest w wieku powyżej 70 lat;
- **67%** osób posiada orzeczenie o niepełnosprawności;
- **80%** ogółu osób, którym OPS świadczy usługę to **kobiety**;
- **31%** osób zamieszkuje na **terenach wiejskich** (usługi świadczone są na terenie 10 wsi: Dalkowo, Frydrychowo, Lubcza, Peperzyn, Runowo Krajeńskie, Suchorączek, Sypniewo, Witunia, Zakrzewek i Zgniłka) i do nich codziennie opiekunki muszą dojechać własnym samochodem. MGOPS refunduje **5 opiekunkom** koszty używania prywatnego samochodu, wjazdach lokalnych do celów służbowych przyznając im ryczałt pieniężny. Łączna ilość kilometrów, jest limitowana do 300km miesięcznie/1 opiekunkę, łącznie 1.500 km, co nie pokrywa rzeczywistych potrzeb;
- w przypadku **1 rodziny** wszczęto **procedurę NK**, natomiast w przypadku **2 rodzin** zdiagnozowano **problem alkoholowy**, oba problemy znacznie zaburzą prawidłowe świadczenie usług.

Na rzecz usługobiorców niezbędne było zabezpieczenie **24 518 godzin usług** (średnia ilość godzin dziennie na 1 osobę wynosiła 1,5h), z różnorodnych powodów zwieszenia realizacji usług (*np. pobyty w szpitalu, wyjazdy do rodziny, nieobecności opiekunek*) zrealizowano **22 582 godziny**, tj. o 8% mniej niż zaplanowano. Na ten cel z budżetu wydatkowano **618 738 zł** (*tj. wynagrodzenia opiekunek, pochodne od wynagrodzeń, odpis na ZFŚS, środki BHP, badania BHP, podróże służbowe*).

Pełen koszt 1 godziny usługi do dnia 30.06.2015 r. wynosił **19,25 zł**, natomiast od dnia 01.07.2015 r. wynosi **20,48 zł**. Pobrana odpłatność osób korzystających z usług opiekuńczych **wyniosła 76 022 zł (2014: 70 959 zł)**, co stanowi **tylko 12,29% ogółu wydatków** (2014: 12,04%).

Kolejnym, bardzo ważnym świadczeniem, ze względu na jego specyficzny charakter, jest **SPECJALISTYCZNA USŁUGA OPIEKUŃCZA DLA OSÓB ZABURZONYCH PSYCHICZNIE**, realizowana jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej.

W 2015r. usługami objęto **17 osób** (w tym 12 dzieci), wykonując na rzecz tych osób **782 godziny usług** (pomoc w miejscu zamieszkania świadczyło 3 specjalistów: *pedagog, psycholog i terapeuta zajęciowy*).

Na realizację usługi wydatkowano łącznie kwotę **39 339 zł** (*średni koszt 1 godziny usług opiekuńczych wyniósł 50,31 zł*). W ramach posiadanych środków zakupiono również niezbędne materiały edukacyjne i dydaktyczne. Zapotrzebowanie na usługi ciągle wzrasta (również w wyniku prowadzonego poradnictwa socjalnego), stąd też rozmiar realizacji usługi zwiększono w stosunku do 2014 roku **aż o 97%**.

Niekorzystne tendencje demograficzne oraz zmiany w strukturze rodzin nadal sprawiają, że coraz większa część opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi jest przenoszona do różnych form instytucjonalnych, z tego też powodu **SKIEROWANIE I OPŁACANIE POBYTU W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ** (*świadczenie niepieniężne*) systematycznie zwiększa poziom wydatków jaki ponosi gmina na ten cel.

W roku 2015 złożono **4 wnioski** o umieszczenie w domach pomocy społecznej, z czego 3 osoby zostały skierowane i umieszczone w dps, natomiast 1 osoba zrezygnowała z umieszczenia w domu.

W 2015 r. w domach pomocy społecznej przebywało łącznie **17 mieszkańców gminy**. Opłata w tym zakresie wnoszona była przez:

- mieszkańca domu i gminę – w 15 przypadkach;
- mieszkańca domu, gminę i rodzinę – w 2 przypadkach.

Na realizację zadania dysponowano łączną kwotą 467 380 zł, wydatkowano kwotę **398 236 zł** (co stanowi 85,21% planu), natomiast kwotę **7 432 zł** wniosła rodzina za pobyt 2 osób w dps.

Poniżej zaprezentowano informacje o dps, w których zamieszkali mieszkańcy/mieszkancki gminy Więcbork.

Tabela 7, Analiza średnio miesięcznych kosztów utrzymania w dps, w których zamieszkali mieszkańcy gminy Więcbork

L.p	Nazwa i adres placówki	Typ domu	Liczba umieszczonych osób	Liczba miejsc rzeczywistych	Średnio miesięczny koszt utrzymania w dps od III.2015
1.	DPS w Kamieniu Kr., gm. Kamień Kr.	dla osób przewlekle somatycznie chorych	7	70	3 187,53 zł
2.	DPS w Suchorączku, gm. Więcbork	dla osób przewlekle psychicznie chorych	4	75	3 150,38 zł
3.	DPS w Koronowie	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	2	96	3 085,58 zł
4.	DPS w Ludzisku, gm. Janikowo	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	1	100	3 138,48 zł
5.	DPS w Nakle nad Notecią	dla osób przewlekle somatycznie chorych	1	74	3 403,98 zł
6.	DPS w Bożenkowie, gm. Osielsko	dla osób niepełnosprawnych intelektualnie	1	70	3 344,18 zł
7.	DPS w Kurowie, gm. Baruchowo	dla osób przewlekle psychicznie chorych	1	60	3 103,53 zł
*	*	*	17	*	*

Źródło: analiza własna

Z analizy danych przedstawionych w tabeli wynika, iż koszty utrzymania mieszkańców są zróżnicowane i obecnie wahają się aktualnie od **3 085,58 zł** (Koronowo) do **3 403,98 zł** (Nakło n/Notecią). Różnice w średniomiesięcznym koszcie utrzymania w dps oraz procentowym jednorocznym wzroście wynikają przede wszystkim z typu domu, jego wielkości jak również zależą od poziomu standardu usług oferowanych mieszkańcom.

Tabela 8, Analiza kosztów partycypacji gminy w kosztach pobytu osób zamieszkujących w dps, w latach 2012 – 2015

Wyszczególnienie	Lata			
	2012	2013	2014	2015
Osoby które zamieszkały w dps	17	17	15	17
Średnia liczba miesięcy zamieszkiwania osób w dps	11	10	10	10
Koszt poniesiony z budżetu MGOPS (w zł)	352 184	348 150	338 388	398 236

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPIPS-03 za 2012 - 2015 r.

Nadmienia się, iż w 2015 roku w celu podwyższenia jakości świadczonej pomocy przyjęto do stosowania „**Procedurę postępowania w sprawach dotyczących kierowania osób do domów pomocy oraz odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej**” określając szczegółowe warunki w tym zakresie.

OPS realizuje również zadanie zleczone gminie na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych polegające na wydawaniu decyzji **POTWIERDZAJĄCYCH PRAWO DO ŚWIADCZEŃ OPIEKI ZDROWOTNEJ**, w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe. W 2015 roku przyznano takie prawo **8 osobom** przez okres 90 dni.

W 2015 r. gmina Więcbork nadal wypłacała **WYNAGRODZENIE ZA SPRAWOWANIE KURATELI** nad dwoma częściowo ubezwłasnowolnionymi mieszkańcami gminy (obowiązek nałożony postanowieniami Sądu Rejonowego w Tucholi z dnia 16 maja 2011 r. 8 kwietnia 2013 r.). Wynagrodzenie w 2015 r. wynosiło **łącznie 3 200 zł, tj. odpowiednio 100 zł i 200 zł/miesięcznie**. Koszty wynagrodzenia są zadaniem gminy finansowanym z budżetu gminy.

2.3. POMOC ŻYWNOŚCIOWA, W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020, PODPROGRAM 2014

W styczniu 2015 roku tut. ośrodek przystąpił do realizacji **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (dalej PO PŻ) 2014–2020, Podprogram 2014**, w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program ten zastąpił, realizowany w Polsce od 2004 roku Europejski Program Pomocy Żywnościowej (PEAD), który zakończył się w marcu 2014 roku.

Instytucją Zarządzającą Programem FEAD jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a Instytucją Pośredniczącą **Agencja Rynku Rolnego**. Do realizacji PO PŻ w latach 2014-2015 zostały wybrane cztery organizacje pozarządowe: **1. Caritas Polska, 2. Polski Czerwony Krzyż, 3. Federacja Polskich Banków Żywności oraz 4. Polski Komitet Pomocy Społecznej.**

W związku z **brakiem** organizacji lokalnej, która zajęłaby się dystrybucją pomocy żywnościowej dla mieszkańców gminy Więcbork, tut. ośrodek podjął decyzję o podpisaniu w tym zakresie umowy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Bydgoszczy, na realizację **PO PŻ, Podprogram 2014.**

Na terenie gminy wsparciem, objęto **718 osób (tj. 227 rodzin)**, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej a spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekraczał 150% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj.: **813 zł** dla osoby samotnie gospodarującej, **684 zł** na osobę w rodzinie.

Pomoc żywnościowa z Podprogramu 2014 przekazywana była w postaci **PACZEK ŻYWNOŚCIOWYCH**, 1 uprawniona osoba otrzymała **1 paczkę**, składającą się z następujących produktów:

- 1,5 kg makaronu świderki (3 opakowania),
- 0,8 kg mielonki wieprzowej (2 opakowania),
- 2 kg cukru białego (2 opakowania),
- 1 litr oleju rzepakowego (1 opakowanie),
- 2 litry mleka UHT (2 opakowania).

Łącznie z PKPS w Bydgoszczy pozyskano **5 241,40** kg żywności, o łącznej wartości **13 301 zł**. W 2015 r. przyjęto tylko jedną partię żywności, od tego czasu nie realizowano założeń programu z uwagi na niejasne i mało precyzyjne zapisy, oraz brak pomieszczeń do bezpiecznego przechowywania i wydawania żywności.

2.4. PRACOWNICY SOCJALNI – ICH ROLA I ZADANIA

Pracownik socjalny (dalej: PS) stanowi integralną część systemu pomocy społecznej, jest pracownikiem instytucji pomocy i integracji społecznej, którego zadaniem jest pomoc osobom lub rodzinom nie potrafiącym własnymi siłami przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych. Jest rzeczą oczywistą, że zawód PS nie jest zwykłą profesją, jest to misja, która wymaga nie tylko przygotowania teoretycznego, ale cech wykraczających poza standardową rutynę zawodową, takich chociażby jak wrażliwość na ludzką krzywdę, empatia, czy też szacunek dla drugiej osoby. Praca PS jest bardzo ryzykowna, realizuje się ją w bardzo

ciężkich warunkach przy udziale wielu patologii społecznych. Samą pracę, jej charakter śmiało można nazwać misją.¹

OPS w Więcborku, na dzień 31.12.2015 r., w Dziale Pomocy Środowiskowej, Sekcji Pracy Socjalnej zatrudniał **8 PS** (2 specjalistów pracy socjalnej, 4 starszych pracowników socjalnych oraz 3 pracowników socjalnych).

Zgodnie z art. 110 ust 11, ust. 12 ośrodek zatrudnia PS proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku **jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców** lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Gmina wypełnia pierwsze ustawowe kryterium zobowiązujące do zatrudniania pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku: **jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców**.

Wśród najważniejszych zadań PS znajduje się **PRACA SOCJALNA**, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym gminy, prowadzona przez pracowników socjalnych Sekcji przy współudziale innych komórek organizacyjnych MGOPS.

PS zaangażowany w pracę socjalną łączy działania „w terenie” z aktywnością „za biurkiem”. W 2015 r. pracą socjalną objęte **zostały 592 rodziny** (w tym **81 rodzin** nie uzyskały innego świadczenia oprócz pracy socjalnej).

Tabela 9, Najważniejsze i najczęściej występujące formy pracy socjalnej zrealizowanej w 2015 roku

L.p	Wyszczególnienie	Ilość rodzin	% udziału
1.	Rozmowy wspierające i motywujące	592	100
2.	Informowanie o przysługujących ulgach, uprawnieniach	290	49
3.	Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami (Policja, PUP, PCPR, sąd, itp.) – w tym również kierowanie do wykonywania prac społecznie użytecznych	252	43
3.	Pomoc w uzyskaniu świadczeń (emerytalno-rentowych, rodzinnych, alimentów, dodatek mieszkaniowy, zryczałtowany dodatek energetyczny, itp.)	217	37
5.	Pomoc w ustaleniu stopnia niepełnosprawności	129	22
6.	Organizacja poradnictwa specjalistycznego (w ramach funkcjonującego PIK)	103	17
7.	Współpraca z kuratorem, opiekunem prawnym	84	14
8.	Współpraca za szkołą, pedagogiem szkolnym	74	13
9.	Pomoc w załatwieniu odzieży, opału i żywności	42	7
10.	Współpraca z Poradnią Leczenia Uzależnień w Więcborku	43	7
11.	Zapewnienie dzieciom letniego wypoczynku (kolonie)	4	1

Źródło: analiza własna

Narzędziem wspomagającym do realizacji skuteczniejszej pracy socjalnej jest **KONTRAKT SOCJALNY**. (dalej: KS) W opinii pracowników socjalnych, KS jest narzędziem trudnym, pracochłonnym,

¹ Bigos K., Etyka zawodowa i dylematy etyczne w działalności pracowników socjalnych, [dostępny online 26.02.2014], 2009, dostęp: <http://socjologia.pl/modules.php?name=News&file=article&sid=28%20%E2%80%93%20Krys%20tyna%20Bigos>

odpowiedzialnym i wymaga znacznego zaangażowania z ich strony. Realizacja pracy socjalnej w oparciu o KS służy natomiast bardziej podmiotowemu traktowaniu osób i rodzin korzystających z pomocy oraz przeciwdziałaniu postawom roszczeniowym i uzależnieniu od pomocy społecznej. W okresie sprawozdawczym zawarto **65 KS (2014: 65 KS)**. W głównej mierze kontrakt służył do ustalenia zasad współpracy z klientem będącym uczestnikiem „Programu Aktywizacja i Integracja, edycja 2015” realizowanego przez Stowarzyszenie Dorośli Dzieciom w Sępólnie Krajeńskim na zlecenie Powiatowego Urzędu Pracy w Sępólnie Krajeńskim a współfinansowanego ze środków Funduszu Pracy.

Obciążenie obowiązkami służbowymi zatrudnionych pracowników socjalnych jest **bardzo duże**. Średnio w 2015 r. na 1 pracownika socjalnego, w 6 rejonach opiekuńczych przypadało **97 rodzin** (nastąpił niewielki spadek o 6 środowisk na 1 pracownika socjalnego w stosunku do 2014 r.). Nadal przeciążenie pracą pracowników socjalnych ma istotny wpływ na rozmiar i skuteczność realizacji pracy socjalnej (w tym również kontraktów socjalnych), ponieważ ogranicza możliwość odpowiedniego współdziałania z beneficjentem i wspierania jego wysiłków.

PS przeprowadzając wywiad nie planuje pomocy na dłuższe okresy np. na kilka miesięcy, lecz wnioskowana przez niego pomoc ma charakter krótkotrwały (najczęściej na 2-3 miesiące). W większości przypadków powoduje to konieczność **comiesięcznego** prowadzenia postępowań w sprawie udzielenia świadczeń. Postępowanie takie uznać należy za nieracjonalne wykorzystanie czasu pracy przez pracownika. Planując pomoc finansową w dłuższej perspektywie pracownik mógłby zyskać czas na realizację swoich kluczowych zadań, niezwiązanych z pracą administracyjną – czyli na świadczenie pracy socjalnej.

Tabela 10, Najważniejsze działania administracyjne związane z udzielaniem mieszkańcom gminy pomocy w zakresie ups, podjęte w 2015 r.

L.p	Rodzaj podjętych działań	Ilość spraw
1.	Praca socjalna - ogółem	592
1.1	- Notatki służbowe dokumentujące podjęte przez pracowników socjalnych działania	97
1.2	- Praca socjalną w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty	66
1.3	- Praca socjalna w oparciu o asystenturę rodzin	30
1.4	- Uczestnictwo w rozprawach sądowych	12
1.5	- Interwencje socjalne w stanach nagłych	6
2.	Wnioski o udzielenie pomocy (zarejestrowane w systemie POMOST STD)	2 223
3.	Rodzinne wywiady środowiskowe - ogółem	1 777
3.1	- Rodzinny wywiad środowiskowy – część IV	1 437
3.2	- Rodzinny wywiad środowiskowy – część I	273
3.3	- Rodzinny wywiad środowiskowy – część II, III	67
3.4	- Rodzinne wywiady środowiskowe przeprowadzone na prośbę Działu Świadczeń Rodzinnych (sprawdzenie sytuacji osób ubiegających się o jedno ze świadczeń opiekuńczych)	64
4.	Decyzje administracyjne - ogółem	2 919
4.1	- Decyzje administracyjne zmieniające zakres pomocy	512
4.2	- Decyzje administracyjne odmawiające udzielenia pomocy	132
4.3	- Decyzje w sprawie nienależnie pobranych świadczeń	23
4.4	- Ilość wystawionych tytułów wykonawczych	11
4.5	- Odwołania od decyzji (w tym 2 odwołania rozpatrzone we własnym zakresie, w przypadku 4 pozostałych – SKO utrzymało w mocy decyzje tut. ośrodka)	6
5.	Zaświadczenia dla świadczeniobiorców do różnych celów	318
6.	Informacje/opinie nt. osoby/rodziny przekazane do różnych podmiotów (instytucji)	125
6.1	- Informacje udzielane na wniosek Policji, Prokuratury, Sądu, Komornika	55
6.2	- Informacje, opinie dot. sytuacji rodzin na wniosek PCPR i placówek opiekuńczo-wychowawczych	36

6.3	- <i>Informacje i opinie na wniosek Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	10
6.4	- <i>Informacje, opinie dot. spraw mieszkaniowych na wniosek UM, ZGK</i>	7
6.5	- <i>Informacje na wniosek ZUS</i>	6

Źródło: analiza własna

3. DZIAŁANIA AKTYWIZUJĄCE I INTEGRUJĄCE SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ



MGOPS w Więcborku regularnie dokłada wszelkich starań, aby realizowane zadania pomocy społecznej nabierały coraz to nowego wyrazu, były bardziej efektywne i skuteczne. Wszystkie podejmowane działania aktywizujące mają na celu rozwój społeczności lokalnej, który umożliwi mieszkańcom osiągnięcie wyższej jakości życia; stwarzają okazję do rozwoju osobistego, grupowego i społecznego; pokazują inny sposób funkcjonowania; pobudzają potencjał i osobistą motywację do działania.

W 2015 r. podjęto się realizacji następujących przedsięwzięć:

1. cykliczne spotkania organizowane dla seniorów w **KLUBIE SENIORA** wraz ze **SPOTKANIEM OPŁATKOWYM** zorganizowanym dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, będącym jednocześnie uroczystym podsumowaniem projektu skierowanego do seniorów z terenu gminy Więcbork pn. „**NA NOWO ODKRYWAMY CO BARDZO DOBRZE ZNAMY, edycja II**”;
2. impreza plenerowa pn. **PIKNIK PRZYJAŹNI 2015**;
3. cykliczne spotkania dla uczestników w **KLUBIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**.

Na realizację powyższych zadań łącznie wydatkowano **96 410 zł**, z czego:

- ze środków własnych gminy Więcbork kwotę **18 510 zł** (19% ogółu wydatków),
- ze środków pozyskanych przez Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie **77 900 zł** (81% ogółu wydatków).

3.1. KLUB SENIORA



Klub Seniora działa od sześciu lat, odpowiadając na potrzeby ludzi starszych, częściowo izolowanych społecznie, niepełnosprawnych i samotnych do podejmowania wspólnych działań twórczych, kulturalnych i społecznych.

Został stworzony z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego. Podstawowym zadaniem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów.

W 2015 r. zaplanowano i przygotowano cykl zajęć dla 42 seniorów, sfinansowanych ze środków własnych **GMINY WIĘCBORK** będących w dyspozycji **MGOPS WIĘCBORK**, tj:

- **WARSZTATY LITERACKIE** (6 dwugodzinnych spotkań, podczas których omawiano wybrane dzieła literackie, rozwiązywano łamigłówki, analizowano zagadnienia z przeróżnych dziedzin życia);

- **WARSZTATY Z PSYCHOLOGIEM** (6 spotkań dwugodzinnych, warsztaty polegały na ćwiczeniu pamięci i koncentracji, seniorzy poznali funkcjonowanie własnej pamięci);
- **ZAJĘCIA Z GERONTOLOGIEM** (4 spotkania dwugodzinne, polegające na zapoznaniu seniorów z procesem starzenia);
- **WYJAZD INTEGRACYJNY DO BRANICZA** (transport, usługa animacyjna);
- **SPOTKANIE INTEGRACJE Z KLUBEM SENIORA „JESIEŃ” Z TUCHOLI** (usługa gastronomiczna);
- **WYJAZD INTEGRACYJNY NA PRZEMARSZ KAPELUSZOWY ODBYWAJĄCY SIĘ W BYDGOSZCZY** (koszt transportu);

Uczestnicy spotkań mieli możliwość skorzystania również z poczęstunek. Na realizację powyższych działań wydatkowano łącznie **kwotę 6 149 zł.**

Nadal powstaje miesięczny **HARMONOGRAM SPOTKAŃ DLA SENIORÓW** organizowanych przez różne podmioty na terenie gminy.



Kolejny rok **STOWARZYSZENIE AKTYWNYCH SPOŁĘCZNIE** włączyło się w realizację działań partnerskich na rzecz rozwoju oferty edukacyjno-kulturalnej dla osób starszych z terenu gminy. W 2015 r. zaplanowano, pozyskano i rozliczono środki finansowe na 4 przedsięwzięcia, w łącznej kwocie **77 900 zł** (2014: 75 500 zł), w ramach konkursów ogłoszonych przez:

1. **BURMISTRZA WIĘCBORKA** – w ramach konkursu ofert na wykonanie zadań publicznych w zakresie kultury, kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Zrealizowano przedsięwzięcie dla 20 seniorów pn. **„RUCH TO ZDROWIE-KAŻDY SENIOR CI TO POWIE”**. Uczestnicy w okresie VI-IX.2015 r. aktywnie brali udział w spacerach Nordic Walking, zakupiono **18 par kijków**.
Celem głównym było propagowanie i upowszechnianie Nordic Walking jako metody przeciwdziałania chorobom cywilizacyjnym, w tym wspomagającej leczenie chorób układu krążenia, oddechowego, mięśniowego i kostnego u 20 osób starszych poprzez ich udział w cyklu zajęć sportowych. **Pozyskano na ten cel kwotę 900 zł.**
2. **POWIAT SĘPOLEŃSKI, ze środków PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH** – w ramach zadania zorganizowano 8 spotkań o charakterze edukacyjno-kulturalnym, pn.:
 - Wyjazd integracyjny do Stajni „Branicz” w Zabartowie,
 - Listonosz, sekretarka czy policjant – o zawodach świata z humorem,
 - Spotkanie integracje z Klubem Seniora „JESIEŃ” z Tucholi,
 - Świat mężczyzn oczyma kobiet,
 - Ćwiczymy i rozgrzewamy umysły,
 - Specyfika zaburzeń psychicznych i ich leczenie,
 - Wieczór andrzejkowy pełen muzyki i magii,
 - Piosenki zimowo-święteczne,
 Celem głównym zadania było: Rozwijanie i propagowanie różnych form aktywności seniorów oraz zapobieganie marginalizacji i wykluczenia społecznego. **Pozyskano na ten cel kwotę 1 500 zł.**
3. **WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE** - konkurs ofert pn. „Wspieranie aktywizacji i integracji społecznej seniorów”. Zrealizowano przedsięwzięcie dla 40 seniorów, pn. **„W KAŻDYM WIEKU DOZWOLONE OD SENIORA DO JUNIORA”**. Uczestnicy w okresie VI-XII.2015 r. uczestniczyli w:
 - a) warsztatach ceramicznych (3 spotkania trzygodzinne);
 - b) warsztatach rękodziela artystycznego (5 spotkań dwugodzinnych);
 - c) oraz w 1 spotkaniu edukacyjno-kulturalnym – SPOTKANIE INTEGRACJE Z KLUBEM SENIORA „JESIEŃ” Z TUCHOLI”.

Celem głównym było zwiększenie aktywności społecznej u cn. 40 uczestników Klubu Seniora w gminie Więcbork (osób 60+) poprzez czynny udział w cyklu zajęć doskonalących kompetencje społeczne. W trakcie XX Wieczoru Seniora zorganizowano wystawę prezentującą efekty realizacji poszczególnych modułów warsztatów. Udostępniono do wglądu dwa tomy kroniki Klubu Seniora. **Pozyskano na ten cel kwotę 3 000 zł.**

4. **MINISTERSTWO RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**, w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020. Projekt zrealizowano w partnerstwie z **Gminą Więcbork/MGOPS, Gminą Więcbork/MGOK, Biblioteką Publiczną oraz Kołami Gospodyń Wiejskich w Jastrzębcu, Nowym Dworze oraz w Sypniewie.** Do udziału w projekcie, będącego II edycją projektu zrealizowanego z sukcesem w 2014 roku, zaproszono w szczególności osoby 60+. Na zaproszenie do wspólnych spotkań odpowiedziało aż **320 więcborczan**, z czego prawie 70% to właśnie seniorzy. W spotkaniach uczestniczyli również seniorzy z Klubu Seniora oraz członkowie Dyskusyjnego Klubu Książki zrzeszeni przy Bibliotece Publicznej w Więcborku.
- Z uwagi na bardzo duże powodzenie zaplanowanych działań w I edycji projektu, realizowano podobne działania, tj. - **warsztat rękodzieła, - warsztat kulinarny, - 4 wyjazdy edukacyjno-kulturalne w miejsca związane z Krajną, oraz - uroczyste podsumowanie projektu będące jednocześnie Spotkaniem Opłatkowym.** Wszystkie elementy zajęć zorganizowano w taki sposób, aby w jak największym stopniu na nowo odkryć piękno Naszej Krajny. Na zakończenie projektu powstała **PUBLIKACJA.**

Celem projektu było **zwiększenie aktywności społecznej u min. 200 osób (K/M) z terenu miasta i gminy Więcbork poprzez współorganizację i udział tych osób w działaniach promujących integrację wewnątrz i międzypokoleniową.** Zajęcia które miały na celu integrację wewnątrz- i międzypokoleniową udowodniły bowiem, że wszyscy nieprzerwanie czują mocną więź i tożsamość z kulturą, obyczajami i historią Krajny.

Projekt realizowany był w okresie VII-XII 2015 r. Pozyskano na ten cel kwotę **72 500 zł**, natomiast wkład finansowy Gminy Więcbork/MGOPS w Więcborku (partnera projektu) wyniósł **7 557 zł.**

Patronat nad projektem objęła posłanka na Sejm VII kadencji – **pani Iwona Kozłowska.**

Dodatkowo ze środków WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO, w ramach konkursu ofert pn. „Działania wspierające dla osób przewlekle chorych” oraz **środków BURMISTRZA WIĘCORKA** zrealizowano przedsięwzięcie, pn. „**USŁUGI BEZ BARIER**” w którym wzięły udział **24 osoby, długotrwale chore**, na co dzień korzystające z usług opiekuńczych, świadczonych w miejscu zamieszkania.

Uczestnicy w okresie VI-XII 2015 roku mogli bezpłatnie skorzystać z:

- a) usług **FRYZJERA** (14 osób);
- b) usług **KOSMETYCZKI** (8 osób), były to przede wszystkim usługi pielęgnacyjne dłoni i stóp;
- c) **USŁUG SPECJALISTYCZNO-USPRAWNIAJĄCYCH** (6 osób) świadczonych przez rehabilitantkę (nauka gimnastyki, używania sprzętu ortopedycznego, poradnictwo specjalistyczne),
- d) usług **PRALNI CHEMICZNEJ** (6 osób), wyprano ponad 200 sztuk odzieży, przede wszystkim pościeli, ręczników i odzieży wierzchniej.

Celem projektu było podniesienie jakości życia u cn. 15 osób długotrwale chorych, w wieku 60+ poprzez zwiększenie dostępności oraz podniesienie jakości świadczonych usług społecznych na terenie gminy Więcbork, w okresie od czerwca do grudnia 2015 roku. Z w/w 2 źródeł pozyskano łącznie **5 500 zł.**

3.2. PIKNIK PRZYJAŹNI 2015



W ostatnią niedzielę wakacji, na Stadionie Miejskim w Więcborku odbył się coroczny Piknik Przyjaźni dla rodzin z terenu gminy Więcbork. Impreza zorganizowana została przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku i Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku. W imprezie udział wzięło ponad **200 osób**, w dużej mierze rodzin z dziećmi. Zaplanowano liczne zabawy i konkursy dla całych rodzin. W 2015 roku motywem przewodnim pikniku był cyrk. Dlatego też na imprezę zaproszono **ZESPÓŁ CYRKOWY. Dorota, Dagmara, Julia i Erika** prezentowały pokazy żonglerskie, akrobatyczne, pantomimiczne i iluzjonistyczne. Dziewczyny prowadziły też lekcje żonglerki, w których zgromadzone dzieci chętnie brały udział. Ponadto, dzieci mogły wziąć udział w ośmiu konkurencjach sportowo-rekreacyjnych m.in. rzucie na byka, rzucie kaloszem czy skokach w worku. Za ukończenie każdej, rozdawane były naklejki, wklejane później do specjalnych paszportów, które dzieci otrzymały przed rozpoczęciem imprezy. Za zebranie ośmiu naklejek, paszporty wymieniane były na słodki upominek. Dla najmłodszych do dyspozycji były zamki dmuchane i trampoliny, nie zabrakło również malowania twarzy, wielkich baniek mydlnych oraz balonowych zwierząt. Muzycznym gościem imprezy był **zespół The Best Dance ze ŚDS w Więcborku**, który wykonał największe dyskotekowe przeboje. Wystąpił też bałwanek Olaf, który rytmicznym tańcem rozruszał uczestników pikniku. Jak zwykle nie zabrakło pysznego piknikowego poczęstunku. Każdy uczestnik mógł spróbować kiełbaski z grilla, rozmaitych słodkich wypieków przygotowanych przez pracowników OPS w Więcborku oraz członków Stowarzyszenia Aktywnych Społecznie w Więcborku. Była też wata cukrowa, popcorn oraz cała masa słodkości.

Piknik Przyjaźni 2015 sfinansowany został przez:

- 1) Gminę Więcbork/MGOPS w Więcborku – **wydano: 3 924 zł**,
- 2) Powiat Sępoleński, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pozyskanych przez Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku – **wydano: 1 697 zł**,
- 3) Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku ze środków własnych oraz sponsorów (Bank Spółdzielczy w Więcborku) – **wydano: 297 zł**.

Celem imprezy było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 201 mieszkańców miasta i gminy Więcbork w szczególności osób niepełnosprawnych poprzez kształtowanie prawidłowych umiejętności spędzania wolnego czasu z całą rodziną.

3.3. KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ, EDYCJA 2015



W Klubie od 2007 roku udzielane jest wsparcie rozpoczynające się od integrowania się grup osób zazwyczaj o podobnych trudnościach i problemach życiowych, które chcą samoorganizować się oraz podejmować wspólnie przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej. Uczestnikami zajęć w Klubie zazwyczaj są osoby bezrobotne.

W ramach kolejnej edycji przygotowano program reintegracji społecznej dla **44 osób bezrobotnych** (3 grupy warsztatowe), realizujących prace społecznie użyteczne. Celem głównym było **wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej oraz zawodowej osoby bezrobotnej poprzez rozwinięcie**

aktywnych form integracji społecznej. Z każdym uczestnikiem pracownik socjalny zawarł kontrakt socjalny, dookreślający zasady współpracy. Cykl wsparcia odejmował 3 miesiące (III-V/2015).

Edycja obejmowała udział w 3 spotkaniach z zakresu reintegracji społecznej, tj.:

- spotkanie ze specjalistą z zakresu prawa pracy (pracownik działu finansowo- kadrowego),
- spotkanie edukacyjne z pedagogiem szkolnym (pedagog szkolny),
- spotkanie ze specjalistą z zakresu zdrowego żywienia (pracownik służby zdrowia).

Dodatkowo, w Klubie realizowano w 2015 roku **Program Integracja i Aktywizacja** (dalej: „PAI 2015”), współfinansowany ze środków Funduszu Pracy. W programie wzięło udział **10 osób bezrobotnych**: 6 kobiet i 4 mężczyzn, którzy zostali objęci działaniami aktywizacyjnymi zleconymi przez **Powiatowy Urząd Pracy w Sępólnie Krajeńskim Stowarzyszeniu Dorośli Dzieciom w Sępólnie Krajeńskim**.

Celem „PAI 2015” było zwiększenie szans na uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia przez osoby znajdujące się w szczególnie sytuacji na rynku pracy. W czasie trwania „PAI 2015” osoby bezrobotne zostały zakwalifikowane do udziału w trwającym dziewięć tygodni bloku zajęć z zakresu:

1. aktywizacji zawodowej (tj. po 10 godzin prac społecznie użytecznych w każdym tygodniu);
2. i aktywizacji społecznej (tj. po 10 godzin zajęć integrujących w każdym tygodniu, dotyczące różnorodną tematykę, m.in. trening umiejętności społecznych, trening motywacji do poszukiwania pracy, aktywne formy poszukiwania pracy).

Podczas zajęć uczestnicy PAI 2015 mieli możliwość skorzystać z **wyjazdu integracyjnego na kręgle do Chojnic oraz z ogniska integracyjnego**. Koszty tych 2 spotkań pokryto ze środków własnych gminy, w łącznej kwocie 880 zł.

Po zakończeniu programu PUP w Sępólnie Krajeńskim, wszystkich uczestników programu zakwalifikował do II profilu pomocy, podejmując decyzję o przedłużeniu możliwości wykonywania przez te osoby prac społecznie użytecznych do połowy grudnia 2015 r.

Nadmienia się, iż program realizowany był na terenie 4 gmin powiatu sępoleńskiego, dla łącznie 36 bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy III, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W każdej gminie aktywne wsparcie w realizacji programu świadczył ośrodek pomocy społecznej.

4. PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE

Prace społecznie użyteczne to inicjatywa gminy Więcbork realizowana na rzecz osób bezrobotnych równocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, która realizowana jest z powodzeniem od drugiego kwartału 2006r.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 23a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.), prace społecznie użyteczne, to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej (sołectwa).

Prace społecznie użyteczne mogą wykonywać osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku korzystające jednocześnie ze świadczeń z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne w wymiarze do 10 godzin tygodniowo, mogą być wykonywane na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa. Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne w trakcie wykonywania tych prac zachowują status osoby bezrobotnej.

Z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych osoby otrzymują świadczenia pieniężne, aktualnie **w wysokości 8,10 zł za godzinę**. Od świadczenia pieniężnego z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych nie jest odprowadzany podatek, składka na ubezpieczenie społeczne ani zdrowotne.

W 2015r. zawarte zostało porozumienie ze Starostą Sępoleńskim na zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla **37 osób bezrobotnych** w okresie od 01.02.2015 r. do 31.05.2015r. Starosta refundował gminie ze środków Funduszu Pracy 3,24 zł za godzinę z kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. W roku 2015 nie było waloryzacji stawki godzinowej. Aneksiem z dnia 28.05.2015r. przedłużono okres wykonywanych prac społecznie użytecznych do dnia 30.11.2015r. Aneksiem z dnia 30.06.2015r. zwiększono liczbę osób wykonujących prace społecznie użyteczne do **38**.

Dnia 26.08.2015r. zawarte zostało porozumienie ze Starostą Sępoleńskim dotyczące współpracy przy realizacji zadań z zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych objętych **Programem Aktywizacji i Integracji** dla **10 osób bezrobotnych**, w ramach prac społecznie użytecznych w okresie od 01.09.2015r. do 31.10.2015r. Z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych osoby otrzymywały świadczenie pieniężne w wysokości 8,10 zł za godzinę. Starosta refundował gminie ze środków Funduszu Pracy 4,86 zł za godzinę z kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu.

Aneksiem z dnia 04.11.2015r. przedłużono okres wykonywanych prac społecznie użytecznych do dnia 18.12.2015r. dla 38 osób. Ponadto po zakończeniu Programu Aktywizacji i Integracji 10 uczestników ponownie skierowano do wykonywania prac społecznie użyteczne w okresie od 04.11.2015r. do 18.12.2015r.

Tabela 11, Miejsce wykonywania prac społecznie użytecznych i ich rodzaj

L.p.	Wyszczególnienie instytucji/podmiotu na rzecz którego wykonywane są prace społecznie użyteczne	Liczba osób*	Rodzaj prac
1.	21 sołectw	31	Prace porządkowe
2.	Urząd Miejski w Więcborku	14	Prace porządkowe
3.	MGOPS w Więcborku oraz podmioty podległe	11	Prace porządkowe, roznoszenie korespondencji
4.	Szkoły podstawowe	9	Prace porządkowe
5.	MGOK w Więcborku	2	Prace porządkowe
6.	Przedszkola: Więcbork, Sypniewo	2	Prace porządkowe
7.	MG Biblioteka Publiczna w Więcborku	1	Prace porządkowe

Źródło: analiza własna na podstawie realizacji prac w 2013 r.

*wartość odzwierciedlająca narastającą liczbę osób w obu okresach uruchomienia prac

Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, spełniają rolę pomocową, oraz kształtują postawy i przywracają zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Stwarzają warunki powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym. Ponadto mają za zadanie zdyscyplinowanie osób bezrobotnych – odmowa pracy na rzecz gminy może skutkować ograniczeniem lub odmową udzielenia pewnych rodzajów wsparcia z pomocy społecznej.

Plan budżetu na 2015r. wynosił **147 240 zł**, z czego wydatkowano kwotę **141 005 zł** (co stanowi 95,77 % wykonania planu). W m- cu styczniu 2015r. nie wykonywano prac społecznie użytecznych. Z tytułu refundacji części wydatków poniesionych na wypłatę świadczeń dla zatrudnionych w ramach prac społecznie użytecznych bezrobotnych uzyskano dochód w wysokości **58 795 zł**.

Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne łącznie przepracowały 17.408 godziny (2014: 11 793 godzin) Koszty organizacji prac społecznie użytecznych finansowane były z dwóch źródeł.

Łączny koszt wykonywanych prac społecznie użytecznych **wyniósł: 141 005 zł**. (2014: 95 010 zł). Z tego: Powiatowy Urząd pracy zrefundował 58 795 zł (2014: 40 570), z budżetu wydatkowano kwotę 82 210 zł (2014: 54 440 zł).

5. MIESZKALNICTWO WSPIERANE - MIESZKANIA CHRONIONE



Mieszkania Chronione (2 pokoje, kuchnia, łazienka, korytarz) przeznaczone są aktualnie do dyspozycji 2 osób. Są to osoby samotnie gospodarujące (spełniające warunki mieszkania chronionego). Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym finansowanym ze środków gminy.

Na realizację zadania ośrodek dysponował ogólną kwotą **23 400 zł**. Wydatki związane z przede wszystkim zakupem oleju opałowego, energii elektrycznej, drobnych remontów wyniosły **8 080 zł**, tj. 34,53% ogółu planu. Pobrana odpłatność w 2015 r. za pobyt w mieszkaniu wyniosła **6 930 zł**, co stanowi 85,77% ogółu wydatków.

Zaznacza się, iż obecnie Mieszkania nie spełniają warunków ustalonych przez ministerstwo w tym zakresie (standardy nałożone Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2012 r. poz. 305). Termin dostosowania warunków pobytu w mieszkaniach chronionych **upłynął z dniem 31 grudnia 2014 r.**

6. OŚRODKI WSPARCIA DZIENNEGO DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

6.1. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY W WIĘCORKU



Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcorku jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Korzystanie z usług świadczonych w ŚDS, szczególnie dla osób mieszkających

na terenach wiejskich, zapobiega ich wykluczeniu oraz izolacji społecznej, daje szansę i możliwości rozwoju, a przede wszystkim możliwość uczestnictwa w szeroko rozumianym życiu społecznym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcorku przeznaczony jest dla **35 osób** przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo – typu A i typu B.

W ŚDS działa zespół wspierająco-aktywizujący, który tworzy indywidualne plany postępowania wspierająco-aktywizującego. Realizowane są one poprzez prowadzenie terapii zajęciowych (plastycznej, ceramicznej, kulinarnej, krawieckiej, dekoracji i obróbki drewna, ruchowej, komputerowej, kulturalnej), treningów funkcjonowania w życiu społecznym (trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, trening kulinarny, trening aktywności, trening umiejętności szkolnych, trening umiejętności spędzania wolnego czasu, trening higieniczny), poradnictwo psychologiczne oraz poradnictwo psychiatryczne, zgodnie z § 14 rozporządzenia MPIPS w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Na dzień 31.12.2015 r. w ŚDS zatrudnionych było **9 osób**, w tym: 1 kierownik, 4 instruktorów terapii zajęciowej, 1 technik fizjoterapii oraz 1 pracownik administracyjny - specjalista (pełniący obowiązki instruktora terapii zajęciowej - zastępstwo za osobę przebywającą na urlopie macierzyńskim), 2 osoby zatrudnione w ramach umowy na zastępstwo za osoby przebywające na urlopie macierzyńskim

(kierownik i technik fizjoterapii). Dodatkowo ŚDS korzystał z usług psychologa, psychiatry oraz na umowę zlecenie pracował instruktor muzyki, osoba do prac porządkowych oraz kierowca.

W 2015 r. z zajęć oferowanych przez ŚDS korzystało **łącznie 38 uczestników** skierowanych na podstawie decyzji administracyjnej. Na dzień 31.12.2015 r. skierowanych było 35 uczestników. Uczestnicy ŚDS oprócz zajęć prowadzonych na terenie placówki mają możliwość uczestnictwa w wielu przedsięwzięciach o charakterze imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych. Uczestnicy w 2015 r. zdobyli wiele wyróżnień i nagród - szczegóły na stronie internetowej www.sds.mgopswiecbork.pl.

Prowadzenie środowiskowych domów samopomocy jest **zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez jednostki samorządu terytorialnego**. Wojewoda Bydgoski przekazuje gminie Więcbork prowadzącej dom środki finansowe na bieżące koszty utrzymania ŚDS. W 2015 roku realizacja zadania zamknęła się kwotą **549 460 zł, średniomiesięczna dotacja na 1 uczestnika terapii wyniosła 1 308 zł.**

6.2. KLUB SAMOPOMOCY DOMEK W WIĘCORKU



Klub Samopomocy „Domek” jest ośrodkiem wsparcia funkcjonującym w strukturach Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, 3 razy w tygodniu, w godzinach popołudniowych, tj. w poniedziałki, środy i w piątki, od 15⁰⁰ do 18⁰⁰ (w wyjątkowych sytuacjach np. wyjazdy na koncerty, przeglądy itp. dni i godziny są zmieniane). Klub przewidziany jest dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu miasta i gminy Więcbork, w wieku powyżej 16 lat. Podejmowane w ramach Klubu działania terapeutyczne i rehabilitacyjne mają na celu przeciwdziałanie stygmatyzacji osób zaburzonych psychicznie, marginalizacji i alienacji, mobilizowanie ich do aktywności, usprawniania zaburzonych funkcji, szczególnie w zakresie kompetencji społecznych i komunikowania się.

łącznie w 2015 r. odbyły się **130 spotkania**: spotkania z literaturą i sztuką, warsztaty kulinarne, warsztaty terapii ze sztuką użytkową, warsztaty ceramiczne, warsztaty muzyczne, zajęcia z fitness, trening kompetencji społecznych. Dodatkowo uczestnicy korzystali z poradnictwa psychologicznego, konsultacji psychiatrycznych.

Ponadto zorganizowano kilka wyjazdów m.in. na koncerty, na basen, do muzeum, do kina, na KIST, na 3 Nakielski Przegląd Kabaretów „ŚROKA”. Podczas całego roku uczestnicy mieli zapewniony poczęstunek i dowóz na zajęcia.

Prowadzenie klubów samopomocy dla osób zaburzonych psychicznie jest **zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez jednostki samorządu terytorialnego**. Wojewoda Kujawsko-Pomorski przekazuje gminie Więcbork prowadzącej klub środki finansowe na bieżące koszty utrzymania podmiotu, **średniomiesięczna dotacja na 1 klubowicza wyniosła 380 zł.** W 2015 roku realizacja zadania zamknęła się kwotą **91 285 zł.** Z zajęć oferowanych przez Klub skorzystało łącznie **23 uczestników.**

ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY I KLUB SAMOPOMOCY DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI „DOMEK” TO SPÓJNY I WZAJEMNIE UZUPEŁNIAJĄCY SIĘ SYSTEM WSPARCIA DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI Z TERENU GMINY WIĘCORK.

7. GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2015

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015 przyjęto do realizacji Uchwałą Nr III/17/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 roku, **ustalając następujące cele programu:**

1. zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych,
2. zmniejszenie tych, które aktualnie występują,
3. zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami,
4. ograniczenie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów.

Założone cele w głównej mierze miały zostać osiągnięte poprzez szeroko rozumianą **profilaktykę**.

W ramach Programu zostały dofinansowane działania **Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku**, związane z realizacją ponadpodstawowych programów. Pozwoliło to na zwiększenie do 149 godzin miesięcznie godzin funkcjonowania Poradni. Dodatkowo zrealizowano:

- 116 godzin pracy indywidualnej,
- 96 godzin pracy grupowej,
- oraz 30 godzin konsultacji dla par i rodzin.

Poza działaniami realizowanymi ze środków NFZ, Poradnia zaoferowała terapię indywidualną dla:

- 28 osób z podwójną diagnozą,
- 25 osób stosujących przemoc,
- 5 dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- 33 osób współuzależnionych i doznających przemocy.

Założone cele pracy w terapii indywidualnej w wielu przypadkach zostały osiągnięte. W ramach terapii grupowej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych przeprowadzono **trening pracy nad złością**, w którym uczestniczyło 11 osób. Osoby współuzależnione i doznające przemocy skorzystały ze wsparcia w ramach prowadzonego treningu pracy nad poczuciem krzywdy, łącznie uczestniczyło w nim 20 osób.

Zajęcia pod nazwą „**Uwolnij się od śladów przeszłości**” przeznaczone były dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, łącznie uczestniczyło w nich 15 osób. Stałym, co miesięcznym (w wymiarze 1,5 godzinowym) elementem pracy lekarza psychiatry w 2015 roku stały się jego spotkania z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi oraz ich klientami wymagającymi interwencji lekarskiej w zakresie różnych dysfunkcji związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocy.

W 2015 roku odbyły się również dwa wyjazdy w środowisko z pracownikiem socjalnym. Otrzymane dofinansowanie pozwoliło na utrzymanie zatrudnienia wykwalifikowanej kadry. W 2015 roku zatrudniano: psychologa klinicznego, lekarza psychiatrę oraz dwóch certyfikowanych specjalistów psychoterapii uzależnień.

Zarządzeniem nr DO.021.3.2015 z dnia 02 lutego 2015 roku powołano **zespół opiniujący** wnioski podmiotów o dofinansowanie przedsięwzięć związanych z profilaktyką przeciwdziałania alkoholizmowi i innym uzależnieniom. W 2015 roku wpłynęło **28 ofert** na realizację zadania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, przemocy, narkomanii. Pozytywnie rozpatrzono **17 wniosków**. Powyższe oferty zostały złożone przez 16 instytucji/ stowarzyszeń. Działania profilaktyczne w znacznym stopniu zwiększyły wiedzę młodzieży na temat niekorzystnych skutków nadużywania alkoholu i narkotyków. Uczestnicy programów zdobyli informacje na temat skutków zachowań ryzykownych jak również nabyli umiejętności

dokonywania racjonalnych wyborów czy też rozwijania ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.

W profilaktyce szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków istotne znaczenie mają nie tylko zajęcia z młodzieżą, rodzicami oraz nauczycielami, ale również **kampanie społeczne** zaadresowane do ściśle określonych grup i środowisk społecznych. Celem kampanii jest promowanie konstruktywnych postaw, zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy. W 2015 roku przeprowadzono **3 kampanie społeczne, pn. 1. „Zachowaj trzeźwy umysł”, 2. „Narkotyki? To mnie nie kręci – dopalacze”, 3. „Przeciw pijanym kierowcom”.**

Na realizację programu w 2015 roku dysponowano kwotą **90 000 zł**, w tym:

- zwalczanie narkomanii - **8 140 zł**,
- przeciwdziałanie alkoholizmowi - **81 860 zł**,

łącznie wydatkowano **75 644 zł**, tj. **84%** planu.

7.1. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Przeciwdziałanie alkoholizmowi jak i przeciwdziałanie narkomanii zgodnie z odpowiednimi ustawami jest zadaniem własnym gminy. Burmistrz realizuje zadania nałożone na gminę przy pomocy **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** (dalej: GKRPA). W skład Komisji wchodziło **11 osób z różnych środowisk**, które działają w dwóch Zespołach: **Motywującym i Kontrolnym**. Komisja działa na podstawie regulaminu.

GKRPA w Więcborku w roku 2015 odbyła 7 posiedzeń ogólnych oraz 13 spotkań związanych z realizacją dwóch przedsięwzięć profilaktycznych – „**Bieg Wiosny**” i „**Gminnej Kampanii Profilaktyczno – Informacyjnej Przeciw Pijanym Kierowcom**”. Odbyło się również 11 posiedzeń Zespołu Motywującego i 9 posiedzeń Zespołu Kontrolnego.

Członkowie Zespołu Motywującego podejmowali działania na rzecz osób nadużywających alkoholu – prowadzili z nimi rozmowy na temat ograniczenia nadużywania alkoholu, narkotyków, zmiany stylu życia oraz motywowali do podjęcia leczenia odwykowego. Na posiedzenia Zespołu Motywującego zaproszono **łącznie 124 osoby**.

Członkowie Zespołu Kontrolnego przeprowadzili 5 kontroli w sklepach prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych. W jednym punkcie sprzedaży przeprowadzono rozmowę profilaktyczno – informacyjną ze sprzedawcą, w związku z informacjami o sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.

Trzech członków GKRPA w Więcborku brało udział w szkoleniu pt. „**Wydawanie, cofanie i wygaszanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych**”. W 22 punktach sprzedaży napojów alkoholowych zostało przeprowadzone szkolenie terenowe dla Sprzedawców Alkoholu.

W 2015 roku do GKRPA w Więcborku wpłynęło **68 wniosków o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu**. Wnioski wpływały od Policji, Zespołu Interdyscyplinarnego i rodzin. W przypadku 5-ciu osób zostały skierowane wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Sąd nie wydał postanowień w sprawach wniesionych w 2015 roku, natomiast wydał je w 5 sprawach wniesionych w 2014 roku oraz dwóch sprawach z 2013 roku.

8. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WIĘCBORK NA LATA 2012-2016

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012 – 2016 został przyjęty uchwałą nr XX/176/2012 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 28 czerwca 2012 roku. Główny cel programu to **ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Więcbork oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin u których problem ten występuje**. Dookreślono również cele szczegółowe programu:

1. podniesienie wiedzy i wrażliwości społecznej na temat przemocy w rodzinie,
2. zwiększenie dostępności i efektywności działań dotyczących przeciwdziałania przemocy,
3. podniesienie kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
4. zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc oraz dla sprawców przemocy.

Realizatorami Programu jak i partnerami Programu są:

1. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku,
2. Zespół Interdyscyplinarny w Więcborku,
3. Punkt Interwencji Kryzysowej w Więcborku,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
5. Posterunek Policji w Więcborku,
6. Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie w Więcborku,
7. NZOZ PROVITA Sp. z o. o. w Więcborku, Poradnia Leczenia Uzależnień,
8. Biuro Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
9. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne działające na terenie gminy Więcbork,
10. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Tucholi,
11. Prokuratura oraz przedstawiciele inni niż w/w podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym, które do niedawna było akceptowane. Utrzymuje się ono poprzez przyzwolenie społeczne, osobiste przekonania wyniesione z domu rodzinnego jak również przez obyczajowość. Zjawisko to dotyka praktycznie wszystkie warstwy społeczeństwa niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych, które mają na celu zatrzymanie przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia kryzysu, a także problem uzależnienia od alkoholu, który dotyka aż 82,93% ogółu rodzin, w których w 2015 roku została wszczęta procedura Niebieskiej Karty. Z uwagi na powyższe nie wszystkie spodziewane efekty zostały zrealizowane.

1. **Zakładano, że 40% z ogólnej liczby osób dotkniętych przemocą podejmie uczestnictwo w grupach wsparcia.**

Powyższy cel nie został zrealizowany. W 2015 roku planowano utworzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej jak i również dla osób zagrożonych stosowaniem przemocy domowej. Wstępnie 11 osób zgłosiło chęć uczestnictwa w zajęciach, ostatecznie trzy osoby zadeklarowały swój udział w grupie. Z uwagi na zbyt małe zainteresowanie zdecydowano, że grupa nie zostanie utworzona. Osoby chętne do pracy zostały objęte wsparciem specjalisty w Punkcie Interwencji Kryzysowej, jak i również w Poradni Leczenia Uzależnień.

2. **Przewidywano, że u 70% osób dotkniętych przemocą zauważą się zmniejszenie poczucia bezradności.**

Cel ten został zrealizowany dzięki interdyscyplinarnej pracy członków grup roboczych. Dużym wsparciem i pomocą w działaniach grupy roboczej okazali się specjaliści świadczący wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej, a także terapeuci i lekarz psychiatra zatrudnieni w Poradni Leczenia Uzależnień w Więcborku. Dzięki szerokiemu oddziaływaniu osoby doświadczające przemocy zauważały, że nie muszą same borykać się z problemem, że nie są winne zaistniałej sytuacji, uzyskały informację co mogą zrobić, aby zapewnić bezpieczeństwo sobie i pozostałym członkom rodziny. Dało to im siłę i motywację do podjęcia konkretnych działań mających na celu zatrzymanie przemocy domowej.

3. *Oczekiwano, że 20% sprawców przemocy weźmie udział w programach edukacyjno – korekcyjnych.*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sępólnie Kr. z siedzibą w Więcborku w 2015 roku na terenie powiatu nie realizowało programu korekcyjno - edukacyjnego.

4. *Zakładano, że o 10% w stosunku do lat poprzednich zmniejszy się liczba przypadków przemocy w rodzinie.*

W roku 2012 założono 84 Niebieskie Karty, w 2013 r. ich liczba wyniosła 71 natomiast w 2014 r. założono ich 57. Rok 2015 wykazał, że na terenie gminy Więcbork założono 64 NK. Porównując dane tylko z rokiem ubiegłym widoczny jest wzrost założonych Niebieskich Kart, jednak patrząc na lata poprzednie jest ich znacznie mniej.

5. *Założono, że w przypadku 10% z ogólnej liczby rodzin dotkniętych przemocą zaobserwuje się zatrzymanie przemocy.*

W roku 2015 liczba rodzin dotkniętych przemocą wyniosła 66. Dzięki pracy grup roboczych w 47 rodzinach podjęto decyzję o zakończeniu procedury. Zakończenie to było spowodowane dwiema przesłankami. Pierwsza z nich to ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy – **20 rodzin**. Druga przesłanka to rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań – 27 rodzin. Tak więc w 30,30% przypadków z ogólnej liczby rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie nastąpiło zatrzymanie przemocy.

6. *Przewidywano, że nastąpi rozwinięcie oferty pomocowej dla ofiar przemocy i jej sprawców – zwiększy się dostęp do pomocy w postaci interwencji jak i długofalowego wsparcia.*

Zamierzenia te udało się zrealizować poprzez działania Grup Roboczych - Zespołu Interdyscyplinarnego.

7. *W 2015 roku opracowano ulotkę w ramach Kampanii Społecznej Przeciw Przemocy OTWÓRZ OCZY. Inspiracją do jej opracowania stały się plakaty narysowane przez jedną z uczestniczek Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku, która w przeszłości doświadczyła przemocy domowej.*

Pomoc ofiarom przemocy wymaga cierpliwości, zrozumienia, jak i konsekwencji w działaniach. Osoby doznające przemocy często nie widzą możliwości zmiany obecnej sytuacji, a jeśli takowe się pojawiają, nisko oceniają szanse na ich zrealizowanie. Dzięki pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ofiary przemocy w rodzinie, które zgłaszają się po pomoc mogą liczyć na szeroko rozumianą ofertę wsparcia. Bardzo trudno dokonać oceny efektów pomocy udzielanej na rzecz osób doświadczających przemocy. Jednym ze sposobów jest wnikliwe obserwowanie zachodzących w nich zmian wewnętrznych, które warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zmiany życiowe.

8.1. ZESPÓŁ INTERDISCYPLINARNY

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- 1) Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Więcborku,
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Więcborku,
- 3) Posterunku Policji w Więcborku,
- 4) „Stowarzyszenia Aktywnych Społecznie” w Więcborku,
- 5) NZOZ PROVITA Sp. z o.o. w Więcborku, Poradni Leczenia Uzależnień,
- 6) Biura Obsługi Oświaty Samorządowej w Więcborku,
- 7) Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Tucholi,
- 8) Szkół Podstawowych i Gimnazjów z terenu gminy Więcbork,
- 9) Prokuratury Rejonowej w Tucholi.

Liczba posiedzeń Zespołu 4.

W 2015 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły **64 Niebieskie Karty** (56 Policja, 8 pomoc społeczna). Dwie Niebieskie Karty zostały założone dla dzieci.

Liczba utworzonych grup roboczych w 2015 roku – 74, grupy robocze spotkały się 229 razy. Łącznie w grupach roboczych pracowało 31 osób.

Z osobami wobec których istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy **sporządzono 53 formularze Niebieska Karta C**, które zawierają analizę sytuacji rodzinnej, a także indywidualny plan pomocy osobie.

Ilość formularzy sporządzonych z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy w rodzinie – Niebieska Karta D wynosi 24. Wobec 31 osób ze względu na podejrzenie nadużywania alkoholu skierowano wnioski do GKRPA w Więcborku (w przypadku trzech osób wnioski złożono dwukrotnie). Grupa robocza wystąpiła zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przeciwko 3 sprawcom przemocy – w dwóch przypadkach odmówiono wszczęcia dochodzenia, w jednym przypadku prokurator skierował akt oskarżenia do sądu, a sprawcę aresztowano do czasu rozprawy. W przypadku jednej osoby został skierowany wniosek do Sądu o leczenie psychiatryczne bez zgody osoby. Grupa robocza w 4 przypadkach skierowała wniosek do kuratora zawodowego z informacjami o prowadzonej procedurze Niebieskiej Karty w rodzinie. W 2015 roku 3 osoby (matka z dwójką dzieci) zostały umieszczone w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tucholi. Zgodnie z art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie spokrewnionej (u dziadka). W przypadku dwóch rodzin skierowano wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny – w jednym przypadku sprawca ma ograniczoną władzę rodzicielską i ustanowiony dozór kuratora, druga sprawa w toku.

Grupa robocza podjęła decyzję o zakończeniu 47 procedur. Zgodnie z § 18 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów formularzy Niebieska Karta zakończenie procedury następuje w przypadku:

- 1) ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy w ilości 20 rodzin albo
- 2) rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań w ilości 27 rodzin.

Dwóch członków grupy roboczej brało udział w szkoleniu pt. „*Sytuacje niestandardowe w pracy ZI i grupy roboczej*”. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego 21 października 2015 roku spotkał się z pedagogami w celu opracowania na terenie szkół działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy. Ustalono, że przewodnim hasłem do poznania siebie i innych będzie ŻYCZLIWOŚĆ. Opracowano ogólny zarys działań.

Na realizację zadania w 2015 roku tutaj ośrodek dysponował kwotą **w wysokości 4 540 zł**, z czego wydatkowano **2 596 zł**, tj. 57% planu.

8.2. PUNKT INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem **interwencji kryzysowej** jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.

Podstawowym zadaniem PIK jest udzielanie pomocy w formie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej m. in. z powodu doświadczanej w rodzinie przemocy.

W 2015 roku w ramach funkcjonującego przy tut. ośrodku **PUNKTU INTERWENCJI KRYZYSOWEJ** (dalej: PIK), **poradnictwo** świadczyło **4 specjalistów**, tj. *1 pedagog, 1 psycholog, 2 specjalistów psychoterapii uzależnień*, uruchomiono **273 godzin dyżurów**, średnio przez 23 godziny miesięcznie.

Poradnictwem w 2015 roku objęto **105 osób** dotkniętych problemem przemocy domowej (zarówno ofiary przemocy jak i jej sprawcy), będące w stanie kryzysu oraz rodziny dysfunkcyjne. Porady udzielone są bezpłatnie.

Siedziba PIK mieści się w budynku tut. ośrodka, wejście z tyłu budynku, wolne od barier architektonicznych, specjaliści mają do dyspozycji 1 pomieszczenie na dolnym poziomie, zapewniające korzystającym **anonimowość i dyskrecje**. Kontakt z PIK jest możliwy zarówno osobiście jak i telefonicznie, w określone dni tygodnia, i wyznaczonych godzinach (przedpołudniowych i popołudniowych).

Na realizację zadania w 2015 roku dysponowano kwotą **w wysokości 20 710 zł**, z czego wydatkowano **17 725 zł**, tj. 86% planu.

9. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015 – 2017

9.1. SYSTEM WSPARCIA RODZINY Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI

MGOPS w Więcborku aktualnie zatrudnia **3 asystentów rodziny** (dalej: AR) w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy. Jeden z AR jest zatrudniony na zastępstwo z uwagi na przebywanie na zasiłku macierzyńskim jednego z asystentów. Liczba rodzin, z którymi jeden AR może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, **jednak nie może przekroczyć 15**. AR prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Porusza się po terenie gminy własnym środkiem transportu. Dobór rodzin do pracy z poszczególnym asystentem został tak przeprowadzony, aby w maksymalnym stopniu ograniczyć czasookres dojazdu do poszczególnych środowisk.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje jednostkom samorządu terytorialnego możliwość ubiegania się o dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań z niej wynikających. Gmina Więcbork przystąpiła do realizacji „**Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2015**” i na realizację zadania otrzymała dotację celową w łącznej wysokości **45 000 zł**.

AR zatrudnieni w tut. ośrodku legitymują się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika. Ponadto są oni zobowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W 2015 roku wsparciem AR zostało objętych **30 rodzin, w których wychowuje się 92 dzieci**. Pracownicy socjalni do pracy z asystentem skierowali te rodziny, w których występuje bardzo duże prawdopodobieństwo umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, z uwagi na złożone i wielorakie dysfunkcje występujące w rodzinie. Pięć rodzin jest zobowiązanych do współpracy z AR na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Tucholi. Tym samym Postanowieniem na asystentów został nałożony obowiązek składania sprawozdań z podjętych działań. W 2015 roku w przypadku 7 rodzin ustała forma wsparcia w postaci AR. W trzech rodzinach nastąpiło to na skutek działań asystenta, które doprowadziły do wypracowania i utrwalenia zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny jak również wzmocnienia więzi rodzinnych. Wspólnie podjęte działania przyczyniły się do tego, że rodzina zdobyła umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W tych przypadkach AR zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej monitorował funkcjonowanie rodziny (wizyty asystenta w rodzinie odbywały się raz w miesiącu). Trzy rodziny w trakcie pracy z asystentem odmówiły dalszej współpracy, co skutkowało odebraniem wsparcia w formie AR. Brak współpracy uniemożliwiłby osiągnięcie zamierzonych celów. Rodziny zostały poinformowane o konsekwencjach swoich decyzji. Na uwagę zasługuje fakt, że decyzja odebrania wsparcia w postaci asystenta nie była powzięta pochopnie. Asystenci kilkakrotnie odwiedzali rodziny i próbowali nawiązać współpracę. W przypadku jednej rodziny zakończenie współpracy było spowodowane zmianą miejsca zamieszkania.

W okresie ferii zimowych i wakacji letnich **27 dzieciom** zapewniono dowóz na zajęcia do Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku.

U 13 rodzin, (tj. 43,33% ogółu rodzin objętych wsparciem asystenta) można zauważyć poprawę ich funkcjonowania (lepsze relacje w rodzinie, nabycie umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymanie czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia).

Pierwsza wizyta AR w środowisku odbywa się w obecności pracownika socjalnego. Następnie asystent samodzielnie układa sobie plan wizyt w poszczególnych środowiskach, częstotliwość tych wizyt uzależniona jest od indywidualnych okoliczności. Znaczna część pracy AR odbywa się w godzinach popołudniowych, kiedy to wszyscy członkowie rodziny są w domu. Na pracę z rodziną składa się ocena sytuacji rodziny, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno–socjalnym, opiekuńczo -wychowawczym i społecznym. AR dokonując oceny sytuacji rodziny podejmuje współpracę z pedagogami, wychowawcami, kuratorami, pracownikami poradni pedagogicznej jak i również z pracownikami socjalnymi. Zebrane informacje mają posłużyć do wnikliwszej oceny sytuacji, uwzględniającej zasoby rodziny, a więc mocne strony wszystkich jej członków oraz potrzeby czyli problemy i ewentualne ich przyczyny. Zebrane informacje są niezbędne do ustalenia **indywidualnego planu pracy z rodziną**. Plan pracy z rodziną określa problemy rodziny, które mają wpływ na jej dysfunkcje, cel główny jaki zamierza osiągnąć asystent w pracy z rodziną, cele szczegółowe, które mają pomóc w osiągnięciu celu głównego jak i efekty ich realizacji. AR ukierunkowuje pracę z rodziną w taki sposób, aby ona sama przy niewielkiej pomocy z jego strony potrafiła określić z jakimi dysfunkcjami się boryka. Takie działanie uzmysłowi rodzinie wagę problemu i tym samym pobudzi chęci do dalszego działania. Plan pracy z rodziną jest konsultowany także z pracownikiem socjalnym, a następnie podpisywany przez asystenta i członków rodziny. Na podstawie planu pracy wyodrębnia się główne problemy rodziny, opracowuje się wspólnie z członkami rodziny działania, które powinny zostać podjęte, aby je zniwelować. Następnie poszczególni członkowie rodziny, których dotyczy ten problem zobowiązują się do podjęcia ustalonych działań w określonym terminie poświadczając to własnym podpisem.

Należy jednoznacznie zaznaczyć, iż asystent rodziny nie przejmuję działań za rodzinę, nadzoruje jedynie wykonywanie określonych obowiązków, wspiera ją w podjętych działaniach pokazując jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzony efekt. Najważniejszą zasadą, na której powinien opierać się proces planowania pracy z rodziną jest dobrowolność, co pociąga za sobą konieczność wyrażenia przez rodzinę zgody na współpracę w procesie dokonywania zmian, jak i czynny udział rodziny w podejmowanych działaniach.

Rodziny borykające się z problemami opiekuńczo – wychowawczymi dodatkowo otrzymały wsparcie pedagoga i psychologa. Z pomocy pedagoga skorzystało 6 rodzin, natomiast psychologa 15 rodzin.

Efektom realizacji planu powinna być integracja rodziny, wzmocnienie więzi uczuciowych między jej członkami, zintegrowanie rodziny z otoczeniem społecznym, odbudowanie jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W 2015 roku jedno dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej, dwoje dzieci w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Więcborku oraz dwoje dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego pn. „Rodzinny Dom Dziecka w Wąwelnie”.

Gmina Więcbork zobowiązana była do partycypowania w kosztach związanych z pobytem 16-ga dzieci w szeroko rozumianej pieczy zastępczej (tj. 7 dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej, 4 dzieci w rodzinie zastępczej niezawodowej, 5 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej).

Na realizację omawianych zadań w 2015 roku dysponowano kwotą w wysokości **252 020 zł**, z czego:

- **52 120 zł** na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- **52 640 zł** na pokrycie kosztów związanych z pobytem dzieci w rodzinach zastępczych,
- **147 260 zł** na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.

z czego wydatkowano **200 918 zł**, tj. 78% planu.

9.2. ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA UŚMIECH



Świetlica Środowiskowa „UŚmiech” działa od dnia 02.12.2002 r. w strukturach MGOPS. Przeznaczona jest dla dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 roku życia, wychowujących się w warunkach niekorzystnych dla ich rozwoju. Dzieci przyjmowane są do placówki na pisemny wniosek rodzica, mogą być kierowane przez pracowników socjalnych, kuratorów, pedagogów, PPP. W tym samym czasie w Świetlicy może przebywać do 30 wychowanków. W 2015 r. łącznie z różnych form zajęć opiekuńczo-wychowawczych oraz pomocy oferowanej przez placówkę skorzystało **145 osób** (licząc każde dziecko jeden raz bez względu na liczbę dni pobytu).

Do najczęściej powtarzających się przyczyn korzystania z pomocy placówki należą:

- a) Przyczyny wynikające bezpośrednio ze środowiska rodzinnego:
 - trudne warunki socjalno- bytowe, niezaradność życiowa rodziców, problemy rodzinne tj. zły klimat w rodzinie zdeterminowany konfliktami, różnymi formami agresji, nadużywaniem alkoholu, stosowanie nieprawidłowych metod wychowawczych.
- b) Przyczyny dotyczące bezpośrednio dziecka:
 - trudności i zaległości szkolne, specyficzne trudności w nauce, upośledzenie umysłowe, ADHD, Zaburzenia ze spektrum autyzmu, wady wymowy, nieprzestrzeganie obowiązku szkolnego, zaburzenia zachowania, wagarowanie, agresja, zaburzenia emocjonalne.

Podstawowym celem działania Świetlicy Środowiskowej jest stworzenie dzieciom bezpiecznego miejsca i możliwości spędzania czasu wolnego od ryzykownych zachowań, a także doraźna pomoc w rozwiązywaniu podstawowych trudności funkcjonowania społecznego, szkolnego, osobistego i emocjonalnego. **Świetlica jest placówką wsparcia dziennego** i postępowanie z wychowankami ma charakter wieloaspektowych działań opiekuńczo-wychowawczych.

W 2015 r. w Świetlicy realizowano:

1. ZAJĘCIA OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE:

- a) **W ŚWIECIE KOLORÓW** - zajęcia artterapeutyczne, zajęcia kulinarne, zajęcia sportowe,
- b) **WARSZTATY** - decoupage, wikliny, filcowania, origami, ceramiki, makramy, papieroplastyki, recyklingu, pawnerpolu,

2. ZAJĘCIA PROFILAKTYCZNO - TERAPEUTYCZNE:

- a) zajęcia profilaktyczne, m.in. III elementarz, Nie pal przy mnie proszę!, Miej styl nie pij, Miej styl nie bij!, Uzależnienia behawioralne od internetu,
- b) udział w akcjach **Zachowaj Trzeźwy Umysł** (kampania ulotkowa, udział w konkursach plastycznych),
- c) wsparcie psychologa,
- d) zajęcia z wykorzystaniem metody Ruchu Rozwijającego, Klanzy i Kinezylogii Edukacyjnej,
- e) zajęcia indywidualne w Sali Doświadczenia Świata,

3. ZAJĘCIA REEDUKACYJNE:

- a) pomoc w odrabianiu zadań domowych,
- b) zajęcia korekcyjno- kompensacyjne dla dzieci z opinią lub orzeczeniem poradni pedagogiczno-psychologicznej,
- c) tworzenie warunków do nauki własnej,
- d) gry i zabawy rozwijające logiczne myślenie.

W 2015 roku wraz ze **Stowarzyszeniem Aktywnych Społecznie** zorganizowano akcję ekologiczną „Wymiana toreb na nakrętki” na Rynku Miejskim, polegającą na wymianie własnoręcznie malowanych toreb na plastikowe nakrętki, które przekazano na rehabilitację chłopca z nowotworem mózgu. Poza tym rozdawano dzieciom balony i tworzone wielkie bańki mydlane.

W ramach integracji międzypokoleniowej organizowano zajęcia dla **uczestników Klubu Seniora** przy cieście i grach planszowych.

W placówce zatrudnionych jest **6 osób** tj. kierownik i 3 wychowawców (w tym dwie osoby na ½ etatu a jedna osoba przebywa na urlopie macierzyńskim). Dodatkowo na umowę zlecenie zatrudniony był psycholog.

Budżet placówki wynosił **288 000 zł** (wg stanu na dzień 31.12.2015 r. wydatkowano **97,92%** planu).

Koszty funkcjonowania sklasyfikowane są w następujący sposób:

- **100 000 zł** - środki zapewnione w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015;
- **188 000 zł** – środki zapewnione przez gminę Więcbork w budżecie tut. ośrodka.

10. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZASIŁEK DLA OPIEKUNÓW, ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH

MGOPS w Więcborku realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, jako **zadania zlecone z zakresu administracji rządowej**. W 2015 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało **1 066 osób** (2014: 1 125 osób), z zasiłku dla opiekuna skorzystało **26 osób** (2014: 30 osób) a **110 osób** (2014: 123 osoby) skorzystało ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W 2015 roku łącznie na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłki dla opiekuna oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wydatkowano kwotę **4 610 534 zł**, (2014: 4 651 631,15 zł), w tym:

- **4 552 676 zł** ze środków budżetu państwa;
- **57 858 zł** środków budżetu gminy.

W 2015r. odzyskano **nienależnie pobrane świadczenia**, w łącznej kwocie **33 552,11 zł**, w tym:

- 32 961,41 zł z tytułu wypłaconych świadczeń rodzinnych,
- 69,30 zł z tytułu wypłaconego zasiłku dla opiekuna,
- 521,40 zł z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela 12, Wydatki na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy w 2015 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Wydatki (w zł)	Liczba wypłaconych świadczeń	Wahanie liczby wypłaconych świadczeń w stosunku do 2014
1	ZASIŁKI RODZINNE	1 135 083	11 186	-1 450
2	DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO Z TYTUŁU:	570 095	5 714	-864
2.1	urodzenia dziecka	37 000	37	-17
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	51 067	130	-47
2.3	samotnego wychowywania dziecka	80 630	445	-175
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	79 200	996	-160
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	70 500	705	-90
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	68 258	1 152	-123
2.7	wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	183 440	2 249	-252
3	JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA	87 000	87	-6
4	ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE, W TYM:	1 635 021	6 607	-371
4.1	zasiłki pielęgnacyjne	911 115	5 955	-432
4.2	świadczenia pielęgnacyjne	693 260	590	+12
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	30 646	62	+49
5	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	129 169	420	+102
6	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	8 211	60	+47
7	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne	21 927	214	+56
8	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzane za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	1 264	27	+14
9	ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO	665 097	1 687	-70

Źródło: opracowanie własne.

W okresie 2015 r. prowadzono postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, których skutkiem było:

- 34 informacji przekazanych komornikowi sądowemu mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego;
- 5 spraw dot. zobowiązania dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny albo poszukujący pracy;
- 20 wniosków kierowanych do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 26 wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika;
- 1 wnioski do starosty o zwrot zatrzymanego prawa jazdy;
- 31 wnioski o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego;
- 22 wszczęcia postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 19 wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 4 wydanych decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych;
- 14 informacji przekazanych do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W 2015 r. kwota zwrotu przez dłużników świadczeń alimentacyjnych (łącznie z ustawowymi odsetkami) wypłaconych na osoby uprawnione wyniosła – 64 164,96 zł, co stanowi 9,65 % w stosunku do wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2015r.

Od dnia 15 maja 2014r. obowiązuje ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014r., poz. 567). Zasiłek dla opiekuna przysługuje osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Tabela 13, Wydatki na zasiłek dla opiekuna oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne odprowadzane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna w 2015r.

Lp.	Świadczenia	Liczba świadczeń	Koszt (w złotych)
1.	ZASIŁEK DLA OPIEKUNA	282	146 311
2.	SKŁADKA NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE odprowadzana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	327	46 150
3.	SKŁADKA NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE odprowadzana za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	204	9 446
	RAZEM	*	201 907

Źródło: opracowanie własne.

W okresie od stycznia do grudnia 2015 wydano:

1. **1 501 zaświadczeń** dotyczących wysokości pobranych świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego zasiłków dla opiekunów;
2. **1 328 decyzji administracyjnych**, od których wniesiono 40 odwołań, w przypadku których Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Bydgoszczy:
 - a) w 16 przypadkach umorzyło postępowanie;

- b) w 15 sprawach utrzymało w mocy decyzję MGOPS;
- c) 8 decyzji uchylilo w całości i przekazało do ponownego rozpatrzenia;
- d) 1 decyzję zmieniło we własnym zakresie.

Koszty obsługi świadczeń rodzinnych, zasiłku dla opiekuna i funduszu alimentacyjnego wynoszą 3% otrzymanej dotacji na świadczenia rodzinne oraz na składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Kwota wydatków na koszty związane z obsługą była wyższa niż wysokość otrzymanej dotacji od wojewody na ten cel, brakującą kwotę w wysokości **57 858 zł** zabezpieczono ze środków własnych gminy.

Tabela 14, Wydatki na Rządowe Programy w sprawie świadczeń pielęgnacyjnych w 2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Wydatki (w zł)
1.	Świadczenia z rządowego programu wspierania osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego	16	3 200
2.	Zakup materiałów i wyposażenia	*	96

Źródło: opracowanie własne.

11. KARTA DUŻEJ RODZINY

Ustawa o Karcie Dużej Rodziny (dalej: KDR) obowiązuje od 1 stycznia 2015 r. KDR przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do ukończenia 18. roku życia;
2. w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w w szkole – do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego, szkole wyższej – do końca roku akademickiego - w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie ze złożonym stosownym oświadczeniem
3. bez ograniczeń wiekowych - w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

KDR oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, posiadacze karty mają możliwość korzystania z katalogu różnorodnych zniżek oferowanych wyłącznie przez podmioty, które przystąpiły do realizacji Programu, których wykaz, na bieżąco aktualizowany znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl oraz na stronach www.rodzina.gov.pl oraz www.empatia.mpips.gov.pl.

W okresie od 01.01.2015 r. do 14.09.2015 r. wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny złożyło **49 rodzin** (trzy sprawy zostały przekazane do Urzędu Miejskiego, w celu ostatecznego załatwienia), 233 osobom wydano Kartę Dużej Rodziny (w tym 1 duplikat karty).

Nadmienia się, iż od dnia 14 września 2015 roku wydawaniem kart zajmuje się upoważniony przez Burmistrza Więcborka pracownik Urzędu Miejskiego w Więcborku.

12. ORGANIZACJA PRACY I KADRA

12.1. ORGANIZACJA PRACY

MG Ośrodek Pomocy Społecznej w Więcborku powołany został w 1990 roku. Posiada statut i regulamin organizacyjny, jest samodzielną gminną jednostką organizacyjną podporządkowaną bezpośrednio Radzie Gminy. OPS realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej:

- ⇒ zadania własne gminy, w tym również o charakterze obowiązkowym,
- ⇒ zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej,

oraz inne zadania określone w przedmiotowych ustawach do realizacji których został wyznaczony, w związku z czym podejmuje działania związane z:

- ⇒ wypłatą świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny w formie świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- ⇒ koordynacją działań z zakresu przemocy w rodzinie;
- ⇒ koordynacją działań z zakresu wsparcia rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi;
- ⇒ koordynacją działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień.

Podstawą gospodarki finansowej OPS jest roczny plan finansowy, sporządzany na rok budżetowy, zgodnie z obowiązującą procedurą budżetową.

Realizując swoje zadania OPS współdziała w szczególności z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, z organami rządowej administracji ogólnej, organami samorządów terytorialnych, sądami właściwymi w sprawach rodzinnych i nieletnich, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, pracodawcami, służbami interwencyjnymi (policją, strażą pożarną, służbą więzienną, itp.). Ośrodek współpracuje również z wolontariuszami oraz innymi organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców gminy Więcbork.

Podstawy funkcjonowania ośrodka:

1. Uchwała X/59/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Więcborku z dnia 10 kwietnia 1990 r. **powołująca ośrodek pomocy społecznej;**
2. **Statut** przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Więcborku;
3. **Regulamin organizacyjny** przyjęty Zarządzeniem Dyrektora MGOPS i zatwierdzony przez Burmistrza Więcborka.

Dokumenty strategiczne i programowe:

1. **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2014-2021** przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/327/2013 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 20 grudnia 2013 r.;
2. **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015**, przyjęty Uchwałą nr III/17/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 r.;
3. **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016**, przyjęty Uchwałą Nr XX/176/2012 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 28 czerwca 2012 r.
4. **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017**, przyjęty Uchwałą Nr III/16/2014 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 grudnia 2014 r.

Fundamentem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej poprzez:

- ⇒ tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej;

- ⇒ dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- ⇒ przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń;
- ⇒ pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin;
- ⇒ świadczenie pracy socjalnej.

Ośrodek realizuje nałożone zadania w oparciu o zmienioną strukturę organizacyjną, opartą w całości o następujące działy:

1. Administracyjno-Organizacyjny;
2. Finansowo-Kadrowy;
3. Pomocy Środowiskowej (w tym: *Sekcja Pracy Socjalnej, Sekcja Świadczeń i Dokumentacji oraz Sekcja Usług Opiekuńczych*);
4. Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych;
5. Wsparcia Rodziny.

W strukturze organizacyjnej działają również następujące:

1. jednostki podległe:
 - 1.1. **Świetlica Środowiskowa „UŚMIECH” w Więcborku** (od 01 stycznia 2012 r. jednostka działania jako placówka wsparcia dziennego, na podstawie ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej);
 - 1.2. **Środowiskowy Dom Samopomocy w Więcborku** (ośrodek wsparcia; regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej) wraz z Klubem Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi DOMEK (ośrodek wsparcia; regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej);
2. inne podmioty:
 - 2.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 2.2. Klub Integracji Społecznej;
 - 2.3. Klub Seniora;
 - 2.4. Mieszkania Chronione;
 - 2.5. Punkt Interwencji Kryzysowej;
 - 2.6. Zespół Interdyscyplinarny;

W roku sprawozdawczym Rada Miejska w Więcborku w 2015 r. przyjęła **6 uchwał**, umożliwiających MGOPS realizację poszczególnych zadań:

1. Uchwała Nr VII/38/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 kwietnia 2015 roku w sprawie ustalenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach Chronionych w Więcborku;
2. Uchwała Nr VII/39/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 29 kwietnia 2015 roku w sprawie przyjęcia Szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat jak również tryb ich pobierania;
3. Uchwała Nr VIII/48/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie ustalenia opłaty za 1 godzinę usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
4. Uchwała Nr VIII/49/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 27 maja 2015 roku w sprawie ustalenia miesięcznej odpłatności za pobyt w Mieszkaniach Chronionych w Więcborku
5. Uchwała Nr XIII/85/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej będące w zakresie zadań własnych

gminy – usługi, pomoc rzeczowa, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu;

6. Uchwała Nr XIV/101/2015 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 23 grudnia 2015 roku w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016”;

W celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom i klientom MGOPS, na terenie budynku, funkcjonuje **monitoring wizyjny**, który nie rejestruje dźwięku, a jedynie obraz. Obraz przechowywany jest w rejestratorze przez siedem dni, po czym jest automatycznie kasowany.

W budynku, przy wejściu od strony baraku zamontowano również **domofon** (połączenie z poszczególnymi biurami, oznaczonymi jako działy organizacyjne) ograniczając tym samym bariery architektoniczne budynku.

Dodatkowo, podnosząc bezpieczeństwo pracowników tutaj ośrodka, zamontowano system przywołujący dla pracowników socjalnych (tzn. **dzwonki pod biurkami połączone z sekretariatem MGOPS**).

12.2. ZASOBY KADROWE

Prawa i obowiązki pracowników zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej regulują przepisy ustawy o pracownikach samorządowych, ustawa o pomocy społecznej, jak również od dnia 1.01.2012 r. przepisy ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej. Osoby wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej powinny legitymować się wysokimi kwalifikacjami określonymi w w/w ustawach.

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Pracownicy MGOPS posiadają wysokie kwalifikacje, które stale podnoszą. Świadczy o tym ich aktywny udział w specjalistycznych kursach, szkoleniach i studiach. Dokonujące się zmiany w systemie pomocy społecznej obligują pracowników do podnoszenia kwalifikacji.

MGOPS na dzień 31.12.2015 r. zatrudniał **59 osób**, tj.:

- **47 osób** w ośrodku pomocy społecznej (tj. 46,38 etatów);
- **7 osób** w środowiskowym domu samopomocy (tj. 7 etatów);
- **5 osób** w świetlicy środowiskowej (tj. 4 etaty).

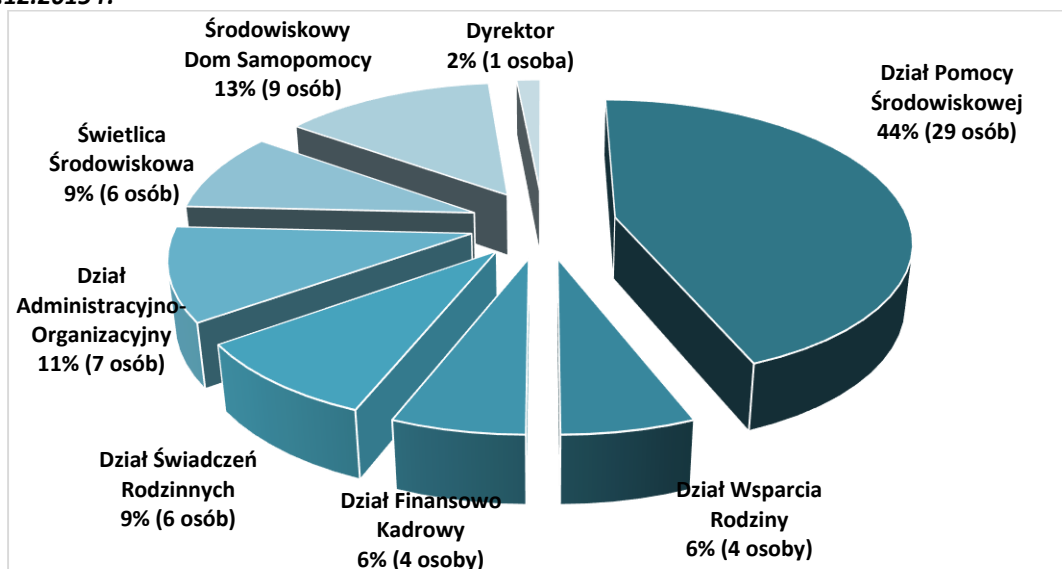
Dodatkowo w 2015 roku OPS posiłkował się pracą **7 osób** w tym: 3 osoby zatrudnione w ramach umowy na czas zastępstwa oraz 1 osoba zatrudniona na czas określony za pracowników przebywających na urloпах związanych z rodzicielstwem oraz długotrwałym zwolnieniu lekarskim, 1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych, 1 osoba zatrudniona po odbyciu stażu zgodnie z umową o odbycie stażu i 1 osoba zatrudniona po robotach publicznych zgodnie z umową o organizowanie robót publicznych.

Wzorem lat ubiegłych różne formy wsparcia realizowane były, w ramach **33 umów zlecenie** (przy czym 1 osoba mogła mieć w ciągu 2015 roku zawartą więcej niż 1 umowę).

Corocznie ośrodek umożliwia odbycie praktyk zawodowych słuchaczom szkół wyższych oraz osobom bezrobotnym biorącym udział w kursach specjalistycznych. W ramach praktyk w 2015 r. przyjęto **2 osoby**, które zdobywały wiedzę i doświadczenie, w poszczególnych komórkach organizacyjnych OPS.

Dodatkowo, w 2015 roku **4 osoby** odbywały staże, nabywając praktyczne umiejętności do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy przez osobę pozostających bez zatrudnienia.

Wykres 2, Pracownicy MGOPS, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne, wg stanu na dzień 31.12.2015 r.



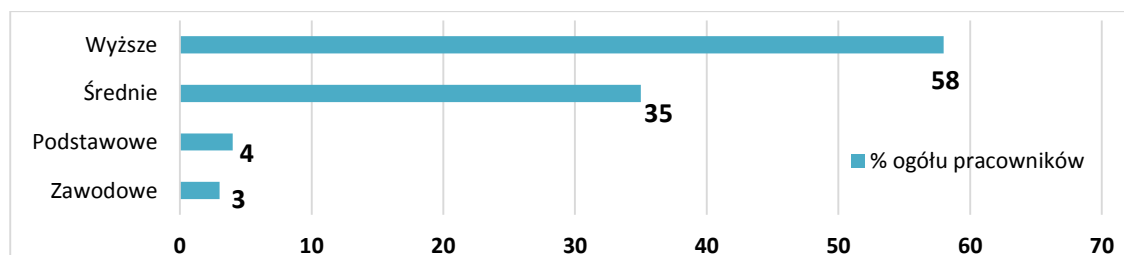
Źródło: opracowanie własne, na podstawie analizy pracowników w łącznej liczbie 66 osób, z podziałem na poszczególne komórki organizacyjne.

W 2015 r. wypłacono 4 uprawnionym osobom **nagrody jubileuszowe** oraz 1 osobie **odprawę rentową**. W związku z zatrudnieniem **6 osób niepełnosprawnych** tutaj, ośrodek na podstawie art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011, nr 127, poz. 721 ze zm.) jest **zwolniony** z wpłat na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

12.3. PODWYŻSZANIE KWALIFIKACJI KADRY POMOCY SPOŁECZNEJ

Analizując poziom wykształcenia pracowników ośrodka, należy stwierdzić, że kształtuje się on na wysokim poziomie, ponad połowa pracowników, legitymowała się wykształceniem wyższym, co dowodzi, że kadra ośrodka podnosi, w sposób ciągły swoje kwalifikacje. Poniżej przedstawiono wykres obrazujący rozkład poziomu wykształcenia wszystkich pracowników OPS.

Wykres 3, Wykształcenie pracowników MGOPS, wg stanu na dzień 31.12.2015 r.



Źródło: opracowanie własne.

Wśród pracowników ośrodka **10 osób posiada ukończone studia podyplomowe** (tj. 8 osób ukończyło organizację pomocy społecznej, 1 osoba ukończyła socjoterapię, 1 osoba ukończyła gospodarke społeczną, 1 osoba ukończyła edukację przedszkolną i wczesnoszkolną, 1 osoba ukończyła aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, 1 osoba ukończyła wycenę nieruchomości, 1 osoba ukończyła profilaktykę i socjoterapię).

W 2015 roku w celu sprawniejszego realizowania zadań, **8 osób podwyższało wykształcenie na:**

1. studiach magisterskich – 2 osoby (administracja);
2. studiach podyplomowych – 3 osoby (1 osoba - trener warsztatu grupowego i coachingu, poradnictwo zawodowe, 2 osoby – terapeuta zajęciowy);
3. kursach kwalifikacyjnych – 2 osoby (z zakresu terapii pedagogicznej, oligofrenopedagogiki)
4. szkoleniu dot. specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej – 1 osoba.

Wszystkie podjęte formy doształcania w pośredni lub bezpośredni sposób wiążą się w wykonywanymi obowiązkami służbowymi (zajmowanym stanowiskiem).

W celu podnoszenia kompetencji związanych z wykonywaną pracą i zajmowanym stanowiskiem pracownicy OPS uczestniczyli w:

- **46** różnych kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach organizowanych przez firmy zewnętrzne (w większości OPS korzystał z bezpłatnych form doształcających oferowanych przez ROPS w Toruniu);
- **4** szkoleniach wewnętrznych (tematyka szkoleń dotyczyła: instrukcji kancelaryjnej i Jednolitego Rzecznego Wykazu Akt, działalności MGOPS w 2014 roku, ochrony danych osobowych).

Należy podkreślić, iż przy zatrudnianiu pracowników przez MGOPS w Więcborku wszystkie wymogi ustawowe w zakresie kwalifikacji zawodowych są ściśle przestrzegane. Jest to konieczne ze względu na rosnące oczekiwania zarówno w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno-finansowej ośrodka, głównie wskutek zwiększania liczby oraz dokonywania zmian w ramach realizowanych zadań. Stąd też tak istotne jest stałe doskonalenie zawodowe, poszerzanie posiadanej wiedzy i zdobywanie nowych umiejętności.

12.4. BUDŻET MGOPS

Zgodnie z planem finansowym, a dzień 31.12.2015 r. MGOPS dysponował łącznie kwotą **10 353 643 zł**, w tym na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej – **5 275 995,00 zł** i na zadania własne gminy – **5 077 648,00 zł**, co stanowi ok. **24,93% wydatków budżetu gminy** (wydatki gminy za 2015 zamykają się kwotą 41 525 519 zł).

Natomiast wydatkowano kwotę **10 010 623,40 zł** - realizując plan wydatków w 96,69%, w tym na zadania zlecone – **5 268 777,29zł** (99,86% planu), zadania własne gminy **4 741 846,11 zł** (93,39% planu).

Tabela 15, Dynamika wzrostu wydatków MGOPS w latach 2014 – 2015

Dział klasyfikacji budżetowej	Wydatki		Dynamika zmian w % 3=2:1
	2014 1	2015 2	
851 – Ochrona zdrowia	175 402,29	173 472,36	98,90
852 – Pomoc społeczna	9 723 228,37	9 837 151,60	101,17
853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	266 225,74	0	0
ŁĄCZNIE	10 164 856,40	10 010 623,96	98,48

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 16, Źródła finansowania zadań realizowanych przez MGOPS w 2015 roku

Źródło finansowania	Realizacja wydatków (w zł)	Udział wydatków sfinansowanych z poszczególnych źródeł finansowania w łącznej kwocie wydatków MGOPS (w %)
środki z budżetu państwa (w tym dotacje celowe)	6 612 117,69	66,05
środki z budżetu gminy	3 398 506,27	33,95
ŁĄCZNIE	10 010 623,96	100,00

Źródło: opracowanie własne.

Udział procentowy źródeł finansowania wydatków MGOPS w roku 2015 wskazuje na dominującą rolę środków z budżetu państwa.

12.5. POSTĘPOWANIA W RAMACH USTAWY PZP

Dla pełnej i prawidłowej realizacji zadań, ośrodek pomocy społecznej w roku 2015 przeprowadził postępowania wynikające z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2164).

W wyniku przeprowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego zostały zawarte następujące umowy:

1. 24 grudnia 2015 r. została zawarta umowa z firmą **Restauracją-Barem "Pomorzanka" ul. Hallera 27, 89-410 Więcbork**, reprezentowaną przez Wiesławę Szyk i Jana Śliwińskiego na *przygotowanie i dostarczenie (dowóz) w dni nauki szkolnej, w okresach od dnia 11 stycznia 2016 r. do dnia 24 czerwca 2016 r. oraz od dnia 12 września 2016 r. do dnia 22 grudnia 2016 r. do szkół w gminie Więcbork (tj. do Zespołu Szkół w Pęperzynie, Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Jastrzębcu, Szkoły Podstawowej im. Jana i Elżbiety Orzelskich w Runowie Krajeńskim, Zespołu Szkół w Sypniewie, Szkoły Podstawowej w Zakrzewku), gorących posiłków jednodaniowych, dla uczniów zamieszkujących na terenie gminy Więcbork.*
2. 24 grudnia 2015 r. została zawarta umowa z firmą **Restauracją-Barem "Pomorzanka" ul. Hallera 27, 89-410 Więcbork**, reprezentowaną przez Wiesławę Szyk i Jana Śliwińskiego na przygotowanie i dostarczenie (dowóz) w dni robocze, w okresie od dnia 04 stycznia 2016 r. do dnia 23 grudnia 2016 r. gorących posiłków jednodaniowych, dziennie dla ok. 35 osób - uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku przy ulicy Pocztovej 16.
3. 24 grudnia 2015 r. została zawarta umowa z firmą **Restauracją-Barem "Pomorzanka" ul. Hallera 27, 89-410 Więcbork**, reprezentowaną przez Wiesławę Szyk i Jana Śliwińskiego na przygotowanie i wydawanie gorących posiłków obiadowych - jednodaniowych na terenie miasta Więcborka od poniedziałku do niedzieli, w godzinach od 11⁰⁰ do 17⁰⁰, w okresie od dnia 04 stycznia 2016 r. do dnia 24 grudnia 2016r., dla ok. 70 osób dziennie.

MGOPS w Więcborku realizuje również **zamówienia na dostawy, usługi i roboty budowlane, których wartość nie przekracza 30 000 euro** w oparciu o Regulamin udzielania zamówień, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 30 000 euro wprowadzony Zarządzeniem Nr DO.021.35.2014 Dyrektora MGOPS w Więcborku z dnia 31 grudnia 2014 r. Kurs euro do zamówień publicznych w 2015 r. określa Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2013 r. tj. 1 euro = 4,2249 zł.

Zgodnie z procedurami określonymi w w/w regulaminie w 2015 r. przeprowadzono:

1. 41 postępowań w trybie rozeznania rynku dla zamówień **powyżej 7 000 euro do 20 000 euro**;
2. 0 (zero) postępowań w trybie zapytania ofertowego dla zamówień **powyżej 20 000 euro do 30 000 euro**.

Większość zamówień publicznych w 2015 r. nie przekraczała szacunkowej wartości **7.000 euro**, w związku z czym nie stosowano postanowień omawianego Regulaminu (co umożliwia § 4 pkt 3 niniejszego regulaminu). **Jednak wydatki dokonywane były w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.**

Nadmienia się, że trzykrotnie Dyrektor ośrodka, na uzasadniony wniosek pracownika odpowiedzialnego za określone zadanie, wyraził zgodę na udzielenie zamówienia konkretnemu wykonawcy bez konieczności stosowania procedury określonej w Regulaminie udzielania zamówień, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 30 000 euro (co umożliwia § 4 pkt 24 omawianego regulaminu).

12.6. SKARGI I WNIOSKI

W 2015 roku do MGOPS w Więcborku nie wpłynęła żadna skarga dotycząca pracy OPS.

12.7. KONTROLE

W roku 2015 Ośrodek Pomocy Społecznej poddany był zewnętrznym działaniom sprawdzającym i kontrolnym 1 raz poprzez:

- **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu** – kontrola realizacji Projektu systemowego „interAKTYWNI” – projekt realizowany w sposób poprawny, z koniecznością wprowadzenia usprawnień – zalecenia przyjęto do stosowania.

13. POTRZEBY I PLANY W ZAKRESIE ŚWIADCZENIA POMOCY NA RZECZ MIESZKAŃCÓW GMINY NA ROK 2016

Z punktu widzenia dalszej poprawy jakości usług świadczonych przez MGOPS na rzecz mieszkańców miasta i gminy Więcbork na omówienie zasługują w szczególności potrzeby szkoleniowe pracowników MGOPS, potrzeby remontowe oraz potrzeby w zakresie świadczonych usług, należy przedstawić również plany w zakresie rozwoju oferty wsparcia i pomocy rzecz klientom pomocy społecznej jak również potrzeby w zakresie zmian organizacyjno-prawnych funkcjonowania jednostki. Niezwykle ważną kwestią są również potrzeby wynikające z wdrożenia do realizacji Programu „Rodzina 500 +”.

13.1. POTRZEBY NA ROK 2016

1. potrzeby szkoleniowe:

- 1.1.** systematyczne doskonalenie zawodowe kadry OPS;
- 1.2.** dalsze podnoszenie kompetencji członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego;

2. potrzeby w zakresie remontów, modernizacji i adaptacji:

- 2.1. w celu realizacji założeń **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020**, w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), niezbędnym staje się **pozyskanie lokalu** na magazyn dla bezpiecznego i spełniającego wymogi sanitarne przechowywania i wydawania żywności w ramach programu PEAD;
- 2.2. brak możliwości osiągnięcia wymaganych przez MRPiPS standardów w obecnie funkcjonującym Mieszkaniu Chronionym, generuje konieczność **zmiany lokalizacji mieszkań**;
- 2.3. istnieje konieczność **wyremontowania 2 łazienek w budynku Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku** – powyższe potrzeby w tym zakresie zgłoszono do Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Wydziału Polityki Społecznej.

3. potrzeby w zakresie podnoszenia jakości usług:

- 3.1. dalsza praca nad wypracowywaniem nowej koncepcji świadczenia **pracy socjalnej**;
- 3.2. doskonalenie zakresu i skuteczności **współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami**, w szczególności w zakresie interdyscyplinarnego rozwiązywania kwestii przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania uzależnieniom);
- 3.3. podejmowanie działań zmierzających do rozwoju **wolontariatu** na rzecz mieszkańców gminy;
- 3.4. poszerzenie **poradnictwa specjalistycznego** o nowy katalog specjalistów w dziedzinie szeroko rozumianego wsparcia rodziny, obywatela, człowieka (np. logopeda, dietetyk);
- 3.5. pozyskanie środków finansowych na zwiększenie **rozmiaru świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych** w miejscu zamieszkania dla osób zaburzonych psychicznie (w szczególności dzieci);
- 3.6. równie ważną kwestią pozostałą do rozwiązania jest stworzenie na terenie gminy **mechanizmów pomocy w formie opieki długoterminowej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi**;
- 3.7. **rozwój i prowadzenie szeregu usług społecznych adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych** wymagających opieki w miejscu zamieszkania lub w środowiskowych formach wsparcia, np. *usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania; utworzenie dziennego domu pobytu*. Wskazaniem byłoby utworzenie większej ilości *klubów seniora*, np. na obszarach wiejskich przy wykorzystaniu dostępnej infrastruktury.

4. potrzeby w zakresie zmian organizacyjno-prawnych funkcjonowania jednostki:

uregulowanie **kwestii prawnej** korzystania z nieruchomości:

- przy ul. Pocztovej 16 z przeznaczonej na potrzeby:
 - **Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku** (zalecenia pokontrolne z dnia 28 stycznia 2013 r. wydane przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego, nr WPS.III.431.1.14.2012.JW/ARK);
 - **Świetlicy Środowiskowej „Uśmiech” w Więcborku**.
- przy ul. Mickiewicza 22a – siedziba MGOPS;
- przy ul. Kościuszki 3 – siedziba Mieszkań Chronionych.

Obecny stan prawny uniemożliwia przeprowadzenie jakichkolwiek inwestycji.

5. potrzeby w zakresie wdrożenia do realizacji programu „Rodzina 500 +”:

W związku z realizacją **programu „Rodzina 500 +”** istnieje potrzeba zatrudnienia oraz przeszkolenia **2 pracowników** a wraz z tym wyposażenie nowych stanowisk pracy (sprzęt komputerowy, meble biurowe). W budżecie Wojewody Kujawsko-Pomorskiego na realizację zadania dla gminy Więcbork przewidziano **7 125 027 zł** (z tego kwotę **28 428 zł** przyznano na wdrożenie programu na pierwszy miesiąc kwiecień (2% kosztów obsługi). Nadmienia się, iż koszty obsługi **w 2016r. wynoszą 2% otrzymanej dotacji**, natomiast w pozostałych latach będą wynosiły **1,5%**.

13.2. PLANY NA ROK 2016

- 1) Przeprowadzenie monitoringu działań ujętych w **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Więcbork na lata 2014 – 2021** za 2015 r.;
- 2) Efektywna realizacja działań wynikających z:
 - **Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017,**
 - **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Więcbork na lata 2012-2016,**
 - **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych Uzależnień w Gminie Więcbork na 2016 r.**
- 3) Opracowanie założeń **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Więcbork na lata 2017 – 2021;**
- 4) Dalsze aktywne **wdrażanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**, w zakresie pracy z rodziną na rzecz utrzymania dziecka w rodzinie (powstawanie rodzin wspierających, rozwój działań interdyscyplinarnych, poszerzenie poradnictwa specjalistycznego);
- 5) Wzmocnienie działań i współpracy wszystkich służb w zakresie przeciwdziałania **przemocy w rodzinie;**
- 6) Efektywne **aplikowanie o środki zewnętrzne** (ze szczególnym uwzględnieniem środków unijnych, zwłaszcza w oparciu o politykę terytorialną której założenia wdrażane będą w oparciu o założenia Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Sępoleńskiego) na realizację projektów zwiększających dostępność do różnorodnych usług społecznych. Nadmieniam, że inicjatywa OPS w Więcborku, pn. **Centrum Usług Społecznych** została ujęta na liście projektów podstawowych do realizacji przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego;
- 7) Wzbogacanie oferty grupowego wsparcia dla mieszkańców miasta i gminy Więcbork poprzez m.in. realizację różnorodnych **działań środowiskowych oraz instrumentów aktywnej integracji** (w szczególności społecznych i edukacyjnych);
- 8) W związku z wejściem w życie od 01 kwietnia 2016r. ustawy z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (**program „Rodzina 500 +”**) MGOPS/Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych będzie przyjmował wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego i wypłacał świadczenie.
Punkt przyjmowania wniosków i udzielania pomocy przy ich wypełnieniu będzie się mieścić w budynku MGOPS, dolnym poziomie pokój nr 11, w godzinach pracy urzędu;
- 9) Rozwój **rozmiaru usług świadczonych przez Środowiskowego Domu Samopomocy w Więcborku**, planuje się od 1 września 2016 roku zwiększyć ilość uczestników z **35 do 40 osób**. Aktualnie pozwalają na to warunki lokalowe jak również analiza potrzeb na terenie gminy. Powyższe potrzeby zgłoszono do Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Wydziału Polityki Społecznej.

14. ZAŁĄCZNIKI

14.1. WYKONANIE BUDŻETU MGOPS W WIĘCBORKU W ROKU 2015

Rozdział	§	Wyszczególnienie	plan	wykonanie	%
OGÓŁEM			10 353 643,00	10 010 623,96	96,69
DZIAŁ 851 - OCHRONA ZDROWIA			190 600,00	173 472,36	91,01
85153	ZWALCZANIE NARKOMANII		8 140,00	7 014,50	86,17
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 890,00	1 114,50	58,97
	4300	Zakup usług pozostałych	6 250,00	5 900,00	94,40
85154	PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLOWI		181 860,00	166 411,06	91,51
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	122,22	122,22	100,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	23 695,00	16 825,00	71,01
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	80 882,78	78 398,34	96,93
	4260	Zakup energii	21 200,00	21 189,85	99,95
	4300	Zakup usług pozostałych	54 360,00	48 648,02	89,49
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 400,00	1 043,52	74,54
	4430	Różne opłaty i składki	200,00	184,11	92,06
85156	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE ORAZ ŚWIADCZENIA DLA OSÓB NIEOBJĘTYCH OBOWIĄZKIEM UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO		600,00	46,80	7,80
	4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	600,00	46,80	7,80
DZIAŁ 852 – POMOC SPOŁECZNA			10 163 043,00	9 837 151,60	96,79
85201	PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE		52 120,00	39 358,50	75,52
	3110	Świadczenia społeczne	52 120,00	39 358,50	75,52
85202	DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ		467 380,00	398 236,01	85,21
	4330	Zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego	467 380,00	398 236,01	85,21
85203	OŚRODKI WSPARCIA		644 513,00	640 745,74	99,42
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	350,00	334,59	95,60
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	253 700,00	253 252,92	99,82
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	18 803,36	18 803,36	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	52 007,00	51 646,37	99,31
	4120	Składki na Fundusz Pracy	6 099,00	5 853,83	95,98
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	58 230,00	58 230,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	107 845,59	106 182,11	98,46
	4260	Zakup energii	42 710,00	42 540,77	99,60
	4270	Zakup usług remontowych	13 100,00	13 098,12	99,99
	4280	Zakup usług zdrowotnych	672,00	672,00	100,00
	4300	Zakup usług pozostałych	72 094,00	71 417,15	99,06
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	1 700,00	1 699,54	99,97
	4410	Podróże służbowe krajowe	1 100,00	919,60	83,60
	4430	Różne opłaty i składki	2 130,00	2 127,66	99,89
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	9 962,05	9 962,05	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	4 010,00	4 005,67	99,89
85204	RODZINY ZASTĘPCZE		52 640,00	35 928,82	68,25
	3110	Świadczenia społeczne	52 640,00	35 928,82	68,25
85205	ZADANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE		25 250,00	20 320,96	80,48
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	470,00	403,34	85,82
	4120	Składki na Fundusz Pracy	70,00	56,58	80,83
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	12 000,00	11 085,00	92,38

	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	1 380,00	148,34	10,75
	4300	Zakup usług pozostałych	11 180,00	8 527,70	76,28
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	150,00	100,00	66,67
85206	WSPIERANIE RODZINY		336 060,00	310 642,63	92,44
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	500,00	299,29	59,86
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	202 595,96	198 251,92	97,86
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	15 069,35	15 069,35	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	37 102,00	36 232,33	97,66
	4120	Składki na Fundusz Pracy	4 891,00	4 753,65	97,19
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	38 723,67	27 972,50	72,24
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	7 972,94	5 938,54	74,48
	4280	Zakup usług zdrowotnych	450,00	241,70	53,71
	4300	Zakup usług pozostałych	7 700,00	4 185,56	54,36
	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	2 400,00	2 300,00	95,83
	4410	Podróże służbowe krajowe	8 700,00	5 523,59	63,49
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	8 095,08	8 095,08	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 860,00	1 779,12	95,65
85212	ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIE Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO		4 620 191,00	4 610 534,05	99,79
	3110	Świadczenia społeczne	4 236 830,00	4 234 487,67	99,94
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	148 690,00	144 158,58	96,95
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	11 165,18	11 165,18	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	211 888,00	210 486,30	99,34
	4120	Składki na Fundusz Pracy	3 942,10	3 782,60	95,95
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	4 375,72	4 375,72	100,00
	4580	Pozostałe odsetki	2 300,00	1 958,00	85,13
	4610	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego	1 000,00	120,00	12,00
85213	SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OPŁACANE ZA OSOBY POBIERAJĄCE NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ, NIEKTÓRE ŚWIADCZENIA RODZINNE ORAZ ZA OSOBY UCZESTNICZĄCE W ZAJĘCIACH W CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ		51 082,00	50 987,66	99,82
	4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	50 998,00	50 903,66	99,82
	4580	Pozostałe odsetki	84,00	84,00	100,00
85214	ZASIŁKI I POMOC W NATURZE ORAZ SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA EMERYTALNE I RENTOWE		766 168,00	658 758,05	85,98
	3110	Świadczenia społeczne	766 168,00	658 758,05	85,98
85216	ZASIŁKI STAŁE		257 980,00	256 499,01	99,43
	3110	Świadczenia społeczne	257 980,00	256 499,01	99,43
85219	OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ		2 240 763,00	2 190 586,37	97,76
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	7 000,00	5 554,83	79,35
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 515 253,90	1 490 139,17	98,34
	4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	109 409,10	109 409,10	100,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	274 400,00	269 598,52	98,25
	4120	Składki na Fundusz Pracy	32 700,00	31 715,76	96,99
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 800,00	1 800,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	88 118,57	83 282,27	94,51
	4260	Zakup energii	17 200,00	16 275,83	94,63
	4270	Zakup usług remontowych	22 500,00	20 612,65	91,61
	4280	Zakup usług zdrowotnych	3 500,00	3 100,10	88,57
	4300	Zakup usług pozostałych	86 200,00	79 147,85	91,82

	4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	7 100,00	6 331,63	89,18
	4410	Podróże służbowe krajowe	14 000,00	13 114,36	93,67
	4430	Różne opłaty i składki	1 500,00	1 442,47	96,16
	4440	Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	48 581,43	48 581,43	100,00
	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	11 500,00	10 480,40	91,13
85220		JEDNOSTKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA, MIESZKANIA CHRONIONE I OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ	23 400,00	8 079,58	34,53
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	1 500,00	480,00	32,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	14 500,00	3 922,06	27,05
	4260	Zakup energii	3 900,00	1 179,16	30,23
	4270	Zakup usług remontowych	1 000,00	147,60	14,76
	4300	Zakup usług pozostałych	2 300,00	2 239,00	97,35
	4430	Różne opłaty i składki	200,00	111,76	55,88
85228		USŁUGI OPIEKUŃCZE I SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE	39 340,00	39 338,87	100,00
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	38 360,00	38 360,00	100,00
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	980,00	978,87	99,88
85295		POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ	586 156,00	577 135,35	98,46
	3110	Świadczenia społeczne	563 940,00	555 329,45	98,47
	4170	Wynagrodzenia bezosobowe	4 860,00	4 460,00	91,77
	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	11 919,00	11 909,70	99,92
	4300	Zakup usług pozostałych	5 437,00	5 436,20	99,99

Źródło: opracowanie własne.